

La Nigra Galero, by Wilhelm Raabe

The Project Gutenberg eBook of La Nigra Galero, by Wilhelm Raabe This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

Title: La Nigra Galero

Author: Wilhelm Raabe

Translator: Fritz Wicke

Release Date: December 29, 2007 [EBook #24074]

Language: Esperanto

Character set encoding: ASCII

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK LA NIGRA GALERO ***

Produced by Andrew Sly, Dave Morgan and the Online Distributed Proofreading Team at <http://www.pgdp.net>

INTERNACIA MONDLITERATURO

Kolekto de la plej famaj verkoj el cxiuj naciaj literaturoj

[Ilustrajxo kun devizo: Ni fosu nian sulkon]

FERDINAND HIRT & SOHN EN LEIPZIG / 1922 ESPERANTO-FAKO

WILHELM RAABE

LA NIGRA GALERO

El la germana originalo tradukis

Fritz Wicke

2a, korektita eldono

FERDINAND HIRT & SOHN EN LEIPZIG / 1922 ESPERANTO-FAKO

Kun permeso de la eldonejo: VERLAGSANSTALT HERMANN KLEMM A.-G. Berlin-Grunewald

Antauxparolo.

Wilhelm Raabe, la verkinto de "La Nigra Galero", estas la lasta el la eminentaj germanaj rakontistoj, naskigxintaj cxirkaux la dudekaj kaj tridekaj jaroj de la deknaua jarcento. Li naskigxis en la jaro 1831 kaj mortis en la jaro 1911. Tiuj cxi okdek jaroj enhavas solecan poetan vivon. Kaj en la solecon gvidas ankaux la verkoj de *Raabe*: en etajn nestojn, al stranguloj kaj originaluloj, al cxiuspecaj idealistaj izolituloj rigardataj kiel sensenculoj, al silentaj simpluloj, kiuj humile faras la devon, al kuragxaj nefleksitaj, kiuj sin oferas, al bedausrindaj suferuloj, kiuj sindone plendas. -- *Raabe* volonte cxirkauxspinas la leganton kaj postulas de li paciencon. Li volonte forvagas: li kaj la homoj de liaj verkoj havas tempon. Sed kiu kun li havigas al si la tempon, kiu havas paciencon, kiu vole sekvas, ties senton vekas la poeto por la cxarmoj de la etuloj negravaj, neatentitaj, al tiu li montras, por paroli kun li mem, "en la plej malvasta rondo, en la plej silenta koro, filozofajxojn". -- *Raabe* komence estis pesimisto, sed pli kaj pli cxio cxe li farigxis amo, varmo, idilio, bonhumoro, pli kaj pli li farigxis majstro de la deviga forto bonhumora. Liaj rakontoj plejparte ludas en la nuntempo, sed ke ankaux en la historia rakonto li pruvus arton neatende devigan, ne malstrecxantan la leganton, por tio precipe "La Nigra Galero" estas ekzemplo ne la plej malbona.

D-ro Fritz Wicke

Noto: Cxiuj ne-esperantaj vortoj kaj ne-esperantigitaj nomoj estas prese distingitaj per kursivaj literoj.

I.

Sur la remparoj de la fortikajxeto *Liefkenhoek*.

Estis malhela, ventega nokto en la unuaj tagoj de novembro dum la jaro 1599, kiam la hispana gardostaranto en la fortikajxeto *Liefkenhoek*, sur la flandra bordo de la rivero Skeldo, alarmis, la tamburo vekis la dormantan garnizonon, kaj cxiu -- estro kiel soldato -- prenis sian ofican lokon sur la remparoj.

La rivero Skeldo altondumis, kaj ofte gxi jxetis la sxauxmerojn trans la sxirmmurojn, en la vizagxojn de la frostetantaj sudlandanoj. Akre fajfis la vento de la direkto nordorienta, de la "provincoj", kaj la hispanoj jam delonge sciis, ke de tiu direkto nur malofte venas io bona por ili.

Ankaux en la fortikajxeto *Lillo*, sur la brabantia bordo de la rivero, rulis la sonoj de tamburo, auxdigxis korneto; klare oni auxdis tra la venta bruego, tra la akvo mugxanta malproksiman kanontondron, kiu povis

deveni nur de iu sxipbatalo sur la "*Westerskeldo*".

La "Geuxzoj de l'akvo" ludis la kutiman ludon.

Kiom cxagrenis tiun cxi amfibian genton la ventego kaj la malhelo? Cxu ventego kaj nokto ne estis gxiaj plej bonaj kunbatalantoj? Kiam iu akvogeuxzo timis la ventegan maron kaj la malhelon, havante okazon ruztrompi la malamikegojn, ekstermi la dezertigantojn kaj premegantojn de la patrujo, batale reakirita de la ondegoj?

Sed terure estis la milito degenerinta.

Tridekdu jarojn jam nun dauxris tiu abomena puxado tien kaj tien cxi de la batalantaj partioj, kaj gxis nun fino ne estis videbla. La semo de la drakaj dentoj ricxege estis gxerminta; feraj viroj estis kreskintaj el la sangosterkita tero, kaj ecx la virinoj forgesis humanecon kaj dolcxecon. Ekzistis juna generacio, kiu pacon ne sopiris, jam pro tio, cxar gxi tute ne konis gxin.

Sed la milito, certe terura sur la tero, estis ankoraux pli timinda sur la maro. Sur la tero estis ankoraux eble intersxangxi aux reacxeti kaptitojn; -- urboj, urbetoj kaj vilagxoj povis sin savi per monpago kontraux brulado kaj rabado; sur la maro jam longe ekzistis nek pardono nek reacxeto. Kiel kompatago estis rigardate, glavmortigi senprokraste la reciprokajn kaptitojn aux pendigi ilin al la velaj stangoj kaj ne malrapide mortturmentegi ilin plej kruuele, ne krucumi ilin sur la ferdeko kaj subakvigi kun la kaptita sxipo. --

Kun zorga atento auxskultis sur la remparoj de la fortikajxeto *Liefkenhoek* estroj kaj soldatoj la kanonadon kaj intersxangxis siajn konjektojn. La unu tion cxi, la alia tion opiniis pri la batalantoj; sed laste inter la soldatoj komence pli mallauxte; sed poste pli certe kaj lauxte de busxo al busxo iris la vorto:

"La Nigra Galero, denove la Nigra Galero."

Cxiu inter kolero kaj nedirebla korpremo elparolis tiun cxi vorton:

"La Nigra Galero."

Cxirkiaux la unua cxesis la vento, kaj ankaux la kanonado eksilentis; sed dudek minutojn post la unua ekflamis malproksimege brilo sangrugxa, fulmsimila super la malhelaj akvoj; la lumo ekstremis sur la centoj da barbaj, sovagxaj vizagxoj sur la muroj de *Liefkenhoek* kaj *Lillo*, kaj duonon da horo poste sekvis tiun cxi lumfenomenon la surda krako de eksplodo pligranda, per kiu la batalado sxajnis esti finita, kiel tragedio finigxas per katastrofo. Oni auxdis kaj vidis nenian signon plu, kiu pruvis gxian dauxron. La garnizonoj en la hispana fortikajxo, kvankam atentante kaj auxskultante ankoraux longan tempon, tamen neniun pafadon plu auxdis. --

"Nu, kion vi pri tio jugxas, *sennor Jeronimo*?" demandis la estro de *Liefkenhoek* al unu el siaj kapitanoj, maljuneta, maldika viro kun grizaj haroj kaj barbo, kovrita per cikatroj de la kapo gxis la piedoj.

La alparolito, gxis nun apogita al la sxirmmuro iomete aparte de siaj kunuloj, movetis la sxultrojn.

"Ne demandu min pri tio, *sennor*. Pro Dio kaj la sankta Virgulino, mi jam longe cxesis cerbumi pri tio, kion alportas al ni tiu milito. La kiraso preskaux kreskis al mia hauxto kaj mian postenon mi tenos gxis la lasta tago; sed -- tio suficxas."

"Vi estas tre malgxentila, *Jeronimo*", diris la estro, viro multe pli juna ol la maljuna militisto kaj nur antaux nelonge alveninta el Kastilujo en Nederlando, por preni sur sin la guberniestran postenon en tiu cxi fortikajxeto apud la Skeldo.

"Kolonelo," diris la kapitano, "depost kelkaj longaj jaroj mi nun tenas mian lokon sur tiu cxi terpinto kaj vidas preterruli la ondojn. Vi estas junulo, kolonelo, sed via antauxulo ankaux estis juna kaj nobla. Jen li staris apud mi, en la sama loko, kie vi nun staras, plena de junagxaj songxoj kaj venkesperoj. Nun li kusxas malsupre sub la ondoj, kaj tiu, kiu lin antauxiris, falis per kuglo apud *Turnhout*; li ankaux opiniis esti venkkronita kaj povi hejmen iri en la kastelon apud *Tarata* rivero cxe sian junan edzinon -- ho! Kaj nun mi rekalkulas per la fingroj gxis la fino de la jaro dekkvincent okdekkvin, kiam mi revenis de Madrido; -- *sennor*, tiam ankaux mi kredis ankoraux pri venko kaj honoro en tiu cxi milito. Mi cxesis pri tio kredi, kaj vi ankaux cxesos, kolonelo, se Dio konservos al vi la vivon."

"Vi revas malgajajxojn, kapitano! Sed diru do, cxu vi estis en Madrido en tiuj eterne memorindaj tagoj?"

"Jes!"

"En tiu glora jaro, kiam la granda princo reakiris al ni Antverpenon?"

"Jes!"

"Sekve vi kun *Aleksandro Farnese* eniris en la urbon kiel venkinto? Ho, vi felicxulo!"

"Ne", diris la maljuna militisto malgaje. "Mi ne estis en la triumfa procesio; oni estis ordoninta al mi ion alian, pri kiu oni tiam enviegis min en la tendaro. Mi estis la viro, kiun sendis la kuragxa princo kun la novajxo pri la kapitulaco de la urbo cxe *Don Filipon* -- Dio estu favora al lia animo!"

"Vi? Vi, kapitano *Jeronimo*, alportis tian raporton al la regxo; -- ho, trifoje felicxulo! Mi petas, rakontu pri tio, cxar ni ja ankoraux ne rajtas forlasi la remparon."

La aliaj oficiroj de la garnizono estis iom post iom proksimigxintaj al la estro kaj al la kapitano; nun ili formis kiel atentaj auxskultantoj rondon cxirkaux ilin ambaux. Ne estis oftajxo, rakontigi la maljunulon *Jeronimo*.

"Kion diri pri tio?" komencis la kapitano. "En la nokto de la kvara gxis la kvina septembro dekkvincent okdekkvin mi haltigis mian senspiran cxevalon antaux la kastelo Madruda -- mi naskigxis en la urbo, kaj tamen mi diras al vi, sinjoroj, ke mia koro frapegis, reauxdante denove la bruon de la rivero *Manzanares*. Mi antaux nelonge estis revinta pri gxia mugxado suficxe ofte en la milita hospitalo dum la vundfebroy. Kaj la celo atingita, la fiera sendajxo, kiun mi portis, la atendado de fableca rekompencado, kiun mi revis, rondpusxis pli vigle la sangon en la vejnoj. Mallumo kaj tomba silento kusxis sur la kastelo kaj la urbo; la hierauxan tagon, kiel mi poste auxdis, estis okazinta granda *autodafe*, kaj la logxantaro fordormis la festan konfuzon -- cxio dormis, ecx la regxo *Don Filipo*. La gardostarantoj levis la partisanajn pintojn kontraux mia brusto, en la momento, kiam mia senfortigita cxevalo falegis sub mi sur la pavimon. Mi same kiel mia cxevalo estis senspira kauxze de la antauxa sovagxa rajdado, sed estis ankoraux suficxe forta por spiregparoli: 'Leteroj el Flandrujo, leteroj por la regxo! Leteroj de la princo *Aleksandro de Parma*! Venko!' -- La armiloj mallevigxis, korteganoj alkuris, demandis min, kaj poste mi estis gvidata tra la haloj de la kastelo al la dormcxambro de nia sinjoro. Mia koro ekstremis kiel miaj lacegaj membroj. Ennubigxis antaux miaj okuloj, kiam en la regxa dormcxambro mi genufleksis antaux la lito de la regxo kaj prezentis al li la leteron de la granda princo. Apogita sur la kubuto, nia sinjoro, *Don Filipo*, rompis la sigelon, tra legis per siaj akraj timemaj okuloj -- la supera cxambelano tenis la oran lampon -- por eterne mi ne forgesos la vizagxon de la regxo, ne la tremon, kiu superfluis la flavetpalajn trajtojn. Alten li levigxis de sia kusxejo, maldika kaj malforta kaj elpusxis vokon, kiu preskaux estis krio:

'Antverpeno kaptita, Antverpeno estas kaptita.'

Kaj la lampo en la mano de la kortegano ankaux ekstremis. El la lito levigxis la regxo; li sin apogis, tute kontraux la etiketo, sur mian sxultron, la sxultron de la humila soldato, kovrita per la polvo kaj la sxvito de la

vojo. La nobeloj jxetis surtuton cxirkaux liajn sxultrojn. Depost la novajxo pri la venko apud *Lepanto* tia gaja raporto ne estis trovinta la orelojn de la monarko. Tra la koridoroj de la kastelo li rapidiris gxis la pordo de sia karulina filino, *Donna Klara Isabella Eugenia*, frapis -- kion valoris en tiu cxi momento al la katolika majesto la etiketo? -- li frapis al la pordo de la regxidino, malfermis gxin iomete, sxovis la kapon en la cxambron kaj flustris al la dormkaptita, ektiminta filino:

'Antverpeno estas kaptita, Antverpeno estas kaptita, *Donna Klara!*'

Kia movado en la kastelo, kiam la granda novajxo plivastigxis!"

"Kaj vi? Vi, *sennor Jeronimo?*" demandis la estro de la fortikajxeto *Liefkenhoek* la kapitanon. "Kia estis via rekompenco por tia gajiga glora senditajxo?"

"Jes, kia estis via rekompenco, *Jeronimo?* Vi ne estas *Calatrava* kavaliro?" demandis la aliaj oficiroj.

"Mi ne estas kavaliro de la *Calatrava* ordeno," respondis la maljuna militisto, "kaj koncerne mian rekompencon, nun, oran cxenon cxirkauxigis al mi la katolika majesto, kaj kolonelan patenton oni ankaux donis al mi."

"Ho!" ekkriis la estro, kaj la aliaj oficiroj pliproksimigxis.

"Jes," diris la maljunulo, "mi tute komprenas, kion esprimas via rigardo, *sennor Coronnello*; gxi volas diri: nun kial vi estas tie cxi kiel mia subulo, kiel kompatinda duoninvalida dungato? Cxu ne vere?" demandis li kaj cxirkauxrigardis en la rondo. "Nu, mi gxin ankaux diros al vi, cxar mi estas rakontanta. Malfermu la orelojn, junularo, tio estu instruo por vi. La dektrian de julio dekkvincent nauxdeku konstruis princo *Farnese* sian tendaron antaux la fortikajxeto *Knodsenburg* kontraux *Nijmegen*, por siegxi gxin; sed *Gerhard de Jonge*, la nederlanda estro, estis kuragxulo kaj kauxzis al ni sangigan laboron. Por lin malsiegxi marsxis ankaux *Morico* de Oranujo tra *Arnhem* en la *Betuve* kaj embuskinta li alproksimigxis al nia tendaro, esploronta. Nun ni rajdis, sep kornetoj, hispanaj kaj italaj lancrajdistoj, kontraux la malamikon. Vere, kuragxaj rajdistoj eliris: *Francesco Nicelli*, *Alfonso Dovalés*, *Padilla*, *Jeronimo Caraffa*, *Decio Manfredi* kaj aliaj. La karulajn kornetojn de la duko mi komandis en tiu tago -- malbenon al gxi! Antauxen ni iris kontraux la malamikon, kaj rapide tiu cxi remarsxis -- gxis kiam ni falis en la embuskon kaj estis forigataj gxis la lasta viro. Ho, sankta Dio, tridek vundojn, honestajn cikatrojn mi jam tiam portis sur la korpo, en cxiu batalo mi estis versxinta sangon, kaj nun -- nun, kiam cxuij kunuloj mortintaj kaj vunditaj kovris la teron, mi sola restis nevundita. Sed la venkkutima standardo de la duko de *Parma*, kiun mi portis, restis en la manoj de la malamikoj! Kriston broditan gxi enhavis kun la cxirkauxskribo: '*Hic fortium dividet spolia*'[1]. -- Tiam pereis mia militisthono. La morgauxan tagon oni forsxiris de mi la oran honorcxenon, donitan de *Don Filippo*; mian postenon ricevis iu alia pli felicxa; mi kiel simpla dungato malaperis en la granda aro; mian nomon mi forjxetis kaj dungigxis en germana regimento; griza kaj fleksita kiel maljunulo mi estis en unu sola horo; kapitano sub mia nuna nomo denove, kaj tiel via subulo, komandanto, via kunulo, sinjoroj -- ne vin fortunon de mi!"

La estro de la fortikajxeto *Liefkenhoek* donis al la rakontinto la manon kaj skuis gxin mute kaj kore; ankaux la aliaj sin alpremis por doni al li la manojn.

"Ho ne", diris la maljunulo. "Kiom grava io estas, fine do cxio estas vanta. Kiom da brilo, honoro kaj gloro mi vidis estingigxi -- en *Escorial* dormas *Don Filippo II.*, en *Parma* kusxas la eminenta princo Aleksandro; kie restis *Fernando Alvarez de Toledo*, duko de *Alba*? Kie restis nia potenca malamiko Vilhelmo la Silentulo?" "*Quo pius Aeneas, quo divus Tullus et Ancus?*"[2]" ridis juna standardisto, kiu jxus estis foririnta de la universitato en *Salamanco*; sed neniu lin atentis, kaj la kapitano *Jeronimo* dauxrigis: "Kio grava, kunuloj; cxiu faru la devon kaj estimu sin kiel honestulo! *Sennor* komandanto, igu la soldatojn formeti la armilojn, alie morgaux la disenterio forstrekos ilin de via varbitlisto. La afero sur la akvoj tie transe estas finita. -- Lia katolika majesto *Don Filippo III.* kaj lia Gxenova Mosxto *Signor Federigo Spinola* havas iun bonan sxipon

malpli. Igu la soldatojn dormi, kolonelo; morgaux vi ekscios la detalajxojn."

"Cxu vi opinias tion, profeto de fatalajxoj? Ha, via diabla malfelicxo troe disrompis vian fortan kuragxon. Kuragxigxu, brava *Jeronimo*."

La kapitano nur movetis la sxultrojn.

"Nu, estu", diris la estro. "Igu doni signon, ke oni forlasu la remparojn. Poste vin cxiujn mi atendos, sinjoroj, por trinki glason da vino, neniu ja plu dormos en tiu cxi nokto. Kuragxon! sinjoroj, kaj Hispanujo por cxiam!"

La oficiroj ripetis la lastan vorton de la estro, sed per vocxo suficxe premata. Poste sonrulis la tamburoj, kaj la trupoj remarsxis de la remparoj de la fortikajxeto *Liefkenhoek*.

Sed la estro ankoraux restis, apogis gxemante la kubutojn sur la mursupron kaj metis la mentonon en la manojn. Tiel li fikse rigardis la akvojn kaj la mallumon kaj murmuris:

"Li estas prava; estas fiajxo pri tiu cxi milito. Dekkvar jarojn nun denove flirtas la hispana standardo sur tiuj cxi remparoj kaj sur la muroj kaj turoj de Antverpeno; sed cxu nur unu pasxon ni progresis en la venkado de tiu cxi heroa rigidula popolo? Kiaj viroj batalis kaj versxis la sangon sur tiu cxi malgrandega terpeco, alnagxigita de l'maro! Kiaj viroj batalis pro tiu cxi loko! Kiel lumantaj steloj brilas tra la tempoj la nomoj amikaj kaj malamikaj, la nomoj *Aleksandro Farnese, Mansfeld, Mondragone, Johano Pettin de Utrecht, Aldegonde, Gianibelli, Johano Baptista, Plato, Barrai, Capisucchi, Olivera, Paz, La Motta, Delmonte* kaj aliaj centoj! Miloj kaj ree miloj da nenomitaj kusxas tie malsupre sub la sablo, sub la ondoj, -- kiom ankoraux tie malaperos?"

La garnizono sin jam delonge estis retirinta, kaj oni auxdis nenion plu sur la remparo de la fortikajxeto *Liefkenhoek*, escepte la vokojn kaj la pasxojn de la kontrolirantoj kaj la mugxadon de la ondoj kaj de la revekigxanta ventego.

Ree la estro cxirkauxiris la murojn kaj ordonegis al la duobligitaj gardistoj, zorgeme atenti; poste ankaux li malsupreniris kaj eniris la logxejon, kie li trovis laux sia invito cxiujn siajn oficirojn jam kunvenintaj. Nur la kapitano *Jeronimo* forestis; li kutimis cxiam foresti de la trinkkunsidoj de siaj kunuloj; oni indulgis lin, bedauxris lin kaj priridis liajn antauxdirojn.

Sed la maljunulo tamen estis prava! Efektive en tiu cxi ventega nokto la katolika regxo kaj *Federigo Spinola* de Gxenova estis perdintaj bravan sxipon. La morgauxa mateno jxetis la brulnigigitajn ruinojn de la *Immacolata Concezione* sur la sablomontetojn de *Sudbeveland* antaux la piedojn de la hereza popolo, kaj la vespera tajdo portis pli ol unu difektitan kadavron kun la hispana militskarpo al la muroj de la fortikajxeto *Bats*. La malbona antauxdiro de la kapitano *Jeronimo* estis sin plenuminta, la akvogeuxzoj estis gajnintaj la venkon en la nokta batalado.

II.

Sur la sxipo "*Andrea Doria*".

En la urbon Antverpeno fiksistoj alportis la novajxon de la nokta okazintajxo, kaj granda pri tio estis, laux la partianeco, la kasxita gxojo aux la lauxta kolero de la logxantaro.

Ankaux en la urbo baldaux ekkaptis la popolamason la nomo de la "Nigra Galero" kaj oni interrilatis gxin kun pli aux malpli granda certeco kun la okazinta malfelicxo.

Kiu alia en tia ventega nokto, kia la pasinta, povis esti farinta tian faron, ol la "Nigra Galero"?

Sur la placoj, en la stratetoj, en la metiejoj, en la pregxejoj, en la magistrata domo kaj en la citadelo estis auxdata la vorto. Sur la militaj kaj komercaj sxipoj, kiuj estis ankrigitaj al la kajo tute proksime apud la domoj kaj muroj de la urbo, gxi rondiris. Cxie oni vidis konfuzon aux kasxitan gxojegon sur la vizagxoj.

"La Nigra Galero, la Nigra Galero!" --

Estis *Federigo Spinola*, nobela gxenova patricio, entreprenema ido de la famkonata gento de tiu ricxa respubliko, kiu kun la regxo de Hispanujo, Filipino III., estis kontraktinta, armi por la servo de la katolika majesto sxiparon kontraux la nederlandaj ribelantoj kaj konduki gxin en la nordan maron. Cxiu kaptajxo, cxiuj sxipoj forprenitaj de la herezuloj, estis proprajxo de la admiralo *Federigo*, kaj tial, kun grandega nombro da galeroj kaj galeonoj ekipitaj de deksescent multmemaj viroj, li foriris el Gxenova, veturis tra la marstrato de *Gibraltar*, cxirkauxkuris la promontoron *Finisterre*, varbis en la golfo de *Bizcaya* grandan nombron da kuragxegaj *bizcayaj* piratoj kaj kapersxipoj por sia sekvantaro, same grandan nombron da *Dunkerkej* rabistoj, kaj la 11an de septembro 1599 li alvenis en la haveno de *Sluis*, kie li ankrigxis, kaj de kie li komencis siajn agojn en la norda maro.

La unuan fojon la ondoj de la nordmaro estis vipataj per tiuj romanaj remveturiloj, kiujn gxis tiam estis uzintaj nur la cxirkauxlogxantoj de la mezalanda maro. Tial okazis, ke komence ecx la kuragxaj, nenion timantaj zeelandaj sxipistoj sentis la teruron pro io nekonato, pro tiuj italaj galeroj, kiuj egale al gigantaj akvaj skaraboj per cent remilpedoj batis la ondojn.

Tiamaniere komence *Federigo Spinola* bonege prosperis kaj gajnis kelkan ricxe sxargxitan komercan sxipon, kelkan malricxan sxipistboaton de la nederlandanoj; gxis kiam la unua teruro estis venkita de tiuj cxi, kaj ili riskis ataki la malamikon pli kuragxe. Multnombbran sxiparon forsendis la cxefsxtatoj, kaj per akra batalo ne nur granda nombro da kapersxipoj malamikaj estis detruata, sed ecx unu el la teruraj galeroj kaptata.

En triumfo oni alportis la strangan sxipon al *Amsterdam*, kaj tie laux tiu modelo simila veturilo estis konstruata kaj armata per la plej kuragxaj koroj kaj manoj. Minacante nigra estis gxia koloro kaj sufixe baldaux la "Nigra Galero" farigxis terura por la hispanoj kaj la admiralo *Federigo Spinola*. La spekulacio de la Gxenovano de tiam ne plu estis tiel profitdona kiel en la komenco. --

Do, la Nigra Galero ne estis fantoma sxipo, sed ajxo de fero kaj ligno, kaj gxia sxiparo ankaux ne estis fantomaro. Estajxoj el karno kaj sango rampis inter la sxnuregoj, direktis la velojn, sxargxis la turnpafilojn, bruligis la mecxajxojn, kaptis la malamikajn sxipojn kun la sovagxa kriego:

"Prefere turko ol fipapano." -- -- --

Pri la Nigra Galero interparoladis la logxantaro sur la placoj kaj en la stratetoj de la granda komercurbo Antverpeno, kaj cxiu najbaro pretendis scii plian detalon pri la famo, ke la bonega remsxipo, la Immakulata Koncepcio, en la hierauxa nokto per la zeelandanoj estis krevige alten jxetata.

Poste pli kaj pli vesperigxis; densa nebulo supreniris de la Skeldo kaj kusxigxis sur la tutan urbon Antverpenon. La kajaj lumoj briletis rugxete tra la vaporplena aero, gutetoj falis de la sxnurajxo de la galeono *Andrea Doria*, ankrigxinta sub la muroj kaj domoj apud la kajo, kaj sur kies ferdeko la sxipestro *Antonio Valani*, junulo de cxirkaux tridek jaroj, kovrita per sia mantelo pasxis cxi tien kaj tien, dum la ondoj de la rivero mallauxte plauxdante cxirkauxlavis la ventron de la sxipo, kaj de la kajo kaj de la urbo surde la bruego de la vigla logxantaro cxi-transen zumis.

Jxus la sxipestro haltigis la marsxon kaj fikse rigardis la lumojn de la urbo brilantajn super la muro, kiam aperis apud lia flanko lia leuxtenanto *Leone della Rota*, eljunagxa amiko el la *Strada Giulia*, kaj metis sur lian sxultron la manon:

"Tiel meditema, Antonio?"

La alparolito preskaux terurite alten rigardis.

"Ha, estas vi, *Leone*? Nun cxu vi alportas novajxon de ekstere?"

"Jes, sed bedaŭrinde malbonegan. Gxi venis de la fortikajxeto *Liefkenhoek* al la admiralo; la afero de la pasinta nokto certigxis. La "*Immacolata*"n forprenis la diablo, sxipon kaj sxipistaron, viron kaj muson. Nur la kajutisto apud la fortikajxeto *Bats* sur malplena akvobarelo viva rajdis al la tero. Jen estis granda gxojo inter la herezuloj, kaj la zeelandaninoj, -- malbelegaj estajxoj, Antonio -- sekigis delikate la knabon kaj kun dimalbenata komplimento sendis lin tien cxi al lia mosxto la guberniestro. Ili havas lin supre sur la citadelo; nun, eble ni baldaux ekscios ion per la admiralo."

"Donu Dio", ekdiris la estro de *Andrea Doria*, cxagrene frapante la ferdekon per la piedo. "*Leone*, mi ne plu povas suferi esti ankrigita tie cxi tiel senokupe."

"Senokupe?" ridis la sxipa leuxtenanto. "Nu, pro la bela korpo de Venuso, tion do mi ne scias. Mi opinias, ke ni la tempon, dum kiu ni estas tie cxi ankrigitaj, ne pasigis tiel neuzate. *Corpo di Baccho*, kian belan akiron mi faris je la grasa *signora*, tie en la taverno de la 'Blazono de *Alcantara*'. Mi petas vin, Antonio."

"Al vi la vivo estas ankoraux malpeza, *Leone*!" diris la estro gxemante.

"Ojmej," ridis la leuxtenanto, "frapu do vian propran bruston, amiko, kaj ne kantu al mi tiajn frazojn. Ha, ne fortunnu la rigardon de mi tiel mizere gxemante. Mi petas, vidu laux mia fingro -- jen, vidu tiun lumon super la urbmuŝo, en tiu angula fenestro! Sekvu nur mian fingron, cxu vi vidas? Ohe, *Antonio*, *Antonello*, kapitano, kapitaneto, kiu logxas tie? Diru al mi, kiu bruligis tiun lumeton? Cxu ne la infano plej dolcxa, kiun naskis dum la tuta tempo, ke tie cxi pluvas -- kaj tio estas tre longa tempo, kiel sxajnas al mi -- tiu cxi hiperborea lando, mi devus diri, tiu cxi hiperborea marcxo? He, cxu ne *Antonio Valani*, estro de tiu cxi bona galeono *Andrea Doria*, estas kaptita kun korpo kaj animo al la du bluaj okuloj kaj al la blondaj plektharoj, al tiu cxi bela flamlandanino? Denove sopiro? ho Antonio, Antonio, pro nia kara sinjorino de *Cythere*, vi do estas bubo tro malgaja."

Cxagrene fortunis sin la estro.

"Ho, lasu min, *Leone*, -- mi petas, iru cxe vian grasan *signora*. Mi donos al vi forpermeson por la tuta nokto gxis la unua kokokrio, por ke mi liberigu la sxipon de vi kaj de via fibusxo. Iru, mi petas vin, iru kaj ne turmentu min pli longe per via gaja vizagxo. Vere, mi ne envias vin pro la malpeza sango kaj la gaja humoro; sed nun lasu ankaux al mi la solecan horon, se vi estas mia amiko. Mia animo prezentas dezertecan aspekton."

"Antonio," diris la leuxtenanto pli serioze, "Antonio, pro mia honoro, mi ne volis turmenti vin. La grasa mastrino en la 'Blazono de *Alcantara*' atendu kaj rigardu al la pordo, kiom da tempo al sxi placxos -- mi ne iros. Pro diablo, parolu, *carissimo*, kia estas via stato? Konfidu al mi, kio premas vin! La malgajiga novajxo de la *Westerskeldo* ne estas la kauxzo; konfidu al mi, cxu efektive estas verajxo, kion mi kredis sxerco kaj sxerce pritraktis? Cxu serioze vi estas falinta en la katenojn de la blonda sorcxistino?"

La estro multe eksopiris ne respondante, kaj *Leone* dauxrigis:

"Kaj sxi estas kruela al vi? Al vi, la karulo de cxiuj sinjorinoj en la *strada Balbi* kaj en cxiuj aliaj stratoj, vojoj kaj vojetoj de nia kara patra urbo *Genova superba*? Pro la estrino de *Paphos*, tio meritas punon, la plej severan punon. Ho, tiu cxi cxarma barbarino! ...*Antonio Valani*, estro kaj amiko, kun glavo, koro kaj kapo mi staras por vin helpi apud vi. Kion ni faros, por gajni la dolcxan knabinon?"

Kio poste estis parolata inter la estro kaj la leutenanto, estis interrompata kaj pereis per la alvoko de la gardostaranta sxipsoldato apud la transirejo; tamburruligxo eksonis de trans la kajo, torcxoj eklumis, armiloj ekbrilis. La admiralo *Federigo Spinola* venis por rigardi, en kia stato estas "*Andrea Doria*" kaj la aliaj sxipoj de lia sxiparo sub la muroj de Antverpeno. Li estis en la plej malbona humoro, kion Antonio kaj *Leone* bone sentis, alkurante por lin saluti. Furiozege piedobatis *signor Federigo*, irante en la mezo de siaj kapitanoj kolektigxantaj sur la sxipo "*Andrea Doria*" cxirkaux li. La malfelicxa batalo de la pasinta nokto premegis lian animon. Por la dauxro la negoco ne estas tiel profitdona, kiel sxajnis sur la pergamento, en la kontrakto, en kiu *Don Filipo III.* de Hispanujo estis skribinta sian *Yo el Rey* super la subskriboj de la *nobiles* de Gxenova.

"Eliru vi cxuiuj!" ekkriis *Don Federigo* en la mezo de siaj kapitanoj furioze, "for sur la maron kaj kaptu tiun cxi malbenitan Nigran Galeron. Sur gxiajn proprajn velajn stangojn ligu la tutan soldataron, kaj la infero havu iliajn animojn. *Cospetto*, morgaux je tagigxo levos la kvar galeroj, kiuj estas ankoraux tie cxi, la ankrojn. Cxu vi auxdas, *signori*? La *Andrea Doria* restos sola ankoraux tie cxi kaj atendos ordonojn pli detalajn. Cxu vi auxdas, sinjoroj de la galeroj? -- morgaux matene! Ordono jam estas donita *Sluis*'on al la tieaj estroj, same marveturi kun cxuiuj nebezonataj sxipoj. La Nigran Galeron, alportu al mi la Nigran Galeron, aux la satano -- --."

Foren piedbatis la admiralo, englutante la restajn vortojn, kaj la kapitanoj rigardis sin reciproke kun grimacoj malantaux la admiralo:

"Diavolo -- tio estis hispana pipro! -- Ankaux laboro pli facile priparolata ol farota! -- Nu sinjoroj? -- La Nigra Galero! -- Cxu hieraux vi pendigis vian kuiriston *Francisco*? -- Jes, domagxe! -- *Sluis!* -- *Spinola!* -- Nigra Galero!" Tiaj vortoj estis konfuzataj sur la *Andrea Doria*, gxis kiam fine unu estro post la alia foriris por fari la preparojn por la morgauxa elveturo.

Antonio Valani kaj *Leone della Rota* nur post multa tempo sin retrovis solaj sur la ferdeko.

"Do la aliaj velveturos, kaj ni restos tie cxi? Ankaux bone!" diris *Leone*. "Ni do iru por nia propra cxaso, Antonio, sed antaux cxio ni nun iru en la tavernon. Detale vi rakontos al mi tie cxion, kio koncernas viajn rilatojn al la cxarma flamlandanino."

"Ho ne, *Leone*, lasu min!"

"Ne, ne, vi devas nepre. Mi helpos vin, karulo; mi estas bona kuracisto en tiaj suferoj. Kelkunu gxin spertis, kaj vi ankaux gxin spertos, *Tonino*."

Kontrauxvole la kapitano lasis sin fortiri de sia sxipo. Cxagrene li sekvis la *luogotenente*'n tra la stratetoj de Antverpeno al la taverno "Al la Blazono de *Alcantara*", kie la grasa mastrino estis enamigxinta je la gaja *Leone della Rota*, kaj kie la amato havis senpagan trinkokazon kaj -- senpagan dormokazon, kiel ofte placxis al li. Sed tre ofte estis al li placxe kaj agrable.

III.

Jan kaj *Myga*.

En unu el la altaj frontonaj domoj malantaux la urba muro cxe la kajo de Antverpeno sidis la sekvintan vesperon *Myga van Bergen* apud sia malgranda lampo, tute en funebraj vestajxoj -- la filino de la mortinta komercisto iam ricxega kaj estimata *Michael van Bergen*, pri kiu nun povis esti dirata: *Supremum diem obiit, senex et pauper*[3].

Kvazaux sako da ormoneroj novstampitaj estus elsxutata, tiel sonoris antaux dekkvin aux dudek jaroj la firmo *van Bergen* kaj *Norris* al cxies oreloj. Unu el la plej ricxaj domoj estis reprezentata per tiu firmo. Sur cxuiuj

maroj nagxis gxiaj sxipoj, gxiaj magazenoj estis plenaj je la plej multekostaj trezoroj de Hindujo kaj Ameriko, gxia oficejo estis plena je lertaj skribistoj. Jes, antaux dudek jaroj vi devis demandi en la borso aux en la domo de *la Oosterlinge*, de la granda hansatenejo pri la firmo *van Bergen* kaj *Norris*; vere bona informo estus farita al vi.

Sed nun *Johann Geerdes Norris* estis mortinta jam delonge en *Amsterdam*, kaj antaux dekkvar tagoj lia antauxa kompaniano estis sekvinta lin en la tombon, farigxinte almozulo.

Se vi nun en la borso aux en la domo de la *Hansa* estus demandintaj pri la firmo *van Bergen* kaj *Norris*, oni estus eble iginta vin ripeti pli ol unu fojon la demandon kaj skuinta poste la kapon. Kiu nun ankoraux konis la firmon *van Bergen* kaj *Norris*? Nur la plej maljunaj komercistoj kaj makleristoj rememoris gxin.

Kiel estis tio okazinta?

La respondo pri tio estas facile trovebla. Kiam la domo *van Bergen* kaj *Norris* radiis en la plej granda brilo, movigxis labore ducentmil logxantoj en la muroj de Antverpeno; nun ili estis kunfandigxintaj gxis okdek mil. Cxu tio suficxas al vi?

Ni jxetu rigardon reen al la pasintaj tagoj!

Estis la dudeka de auxgusto de la malbona jaro dekkvincent okdekkvin. En tiu tago la reformituloj faris la lastan diservon en la katedralo. Post la kapitulaco, kiun la urbo estis farinta kun sia potenca premanto, la princo *Aleksandro de Parma*, la katolicismo denove estis ekposedonta la sekvantan tagon la sanktejon de Nia Kara Sinjorino, kiun tiom da tempo gxi devis lasi al la herezuloj.

Estis solena stranga momento, kiam nun, tiun dudekan de auxgusto post la lasta protestanta prediko la sonaj ondoj de la protestantula orgeno forruligxis. Silentego farigxis, la popolo sidis kun la kapoj mallevitaj kaj pregxis mallauxte kaj fajrece. Sed poste ekrompigxis -- sono duone gxemo, duone furiozkrio subpremita -- longdauxra -- doloro kaj kolerego! Bruo naskigxis, de la segxo sin levis la kunvenintaro kaj rapidis furioze kaj konfuze kontraux la pregxejaj pordoj, kontraux la altaj portaloj, kiujn la katolika parto de la logxantaro jam cxirkauxsiegxis.

Triumfo kaj malvenko!

Monahxoj de cxiuj ordenoj sin premis mokridetante aux minacante en la vojon de la humiligitaj, mallauxte plorantaj aux kolerantaj herezuloj, la rozariojn gxojege levantaj.

Kiom da tempo estis pasinta, ke pro la krio: "*Papen uyt! Papen uyt!* papanojn foren! foren la papanojn!" ili estis cedintaj al tiuj samaj herezuloj?

Tiel sxangxigxas la sortoj de la homoj, tiel sxangxigxas triumfoj kaj malvenkoj en la bataloj de la spiritoj.

La dudekan de auxgusto la komercdomo *van Bergen* kaj *Norris* estis ankoraux en plena forto kaj granda sxatateco; -- la dudeksepan la firmo likvidis. *Aleksandro Farnese* marsxis kun granda pompo en la gajnitan urbon, *Jan Geerdes Norris* forlasis gxin kun sia dekjara fileto kaj multaj aliaj, kiuj ne volis suferi la hispanan pliforton. *Michael van Bergen* restis en la urbo kun sia sesjara filineto. Cxiu el la du kompanianoj agadis laux sia karaktero; la fortkuragxa kolerulo *Norris*, kaj la timema, animomola *van Bergen*. La unu obstinis la sorton, tiom longe kiom estis eble, kaj cedis, kiam la batalo estis decidita, de tiu loko, por repreni gxin alie. La alia sin fleksis al la cirkonstancoj kaj suferis silente, kion li ne povis sxangxi.

Sed tio estas longe pasinta, kaj niaj du herooj ne estas *Geerdes Norris* kaj *Michael van Bergen*, sed *Jan Norris* kaj *Myga van Bergen*, la idoj de la firmo antauxe tiel fama.

En kia terura, dezertigita, timiga mondo la du bedauxrinduloj estis naskitaj! Kiel ofte la lulilkantoj de la patrino estis silentigitaj per la krakado de la pafilegaro proksima kaj malproksima. Kiel ofte la patroj estis deprenintaj la filon aux la filinon de la genuoj, cxar la nokta sonorilo elvokis ilin sur la remparojn aux al la magistrata domo.

Bedauxrindaj infanetoj! Neniam same kiel aliaj infanoj, naskitaj en tempoj pli felicxaj, ili ludis sendangxere en ombraj arbaroj, sur verdaj herbejoj. Neniam ili plektis koronojn el bluaj cejanoj kaj rugxaj kampoapapavoj de la kamprandoj.

La arbarojn ja plenigis la vagantaj partioj de la katolika regxo, la sovagxaj bandoj de la arbargauxzoj, la senrajta, malbona, disigita kanajlaro de cxiuj popoloj de Euxropo.

Sur la verdaj herbejoj la armeoj de Hispanujo, la dungitaroj de Germanujo, Anglujo, Francujo, Italujo, la militistoj de la provincoj, de la princo de Oranujo konstruis siajn dometojn kaj tendojn.

La grenkampoj, antaux ol la ora frukto maturigxis, antaux ol la rugxaj kaj bluaj floroj floris, farigxis oferoj al la cxevaloj kaj piedfrapoj de la marsxantaj armeoj.

Kie sin trovis paca loketo sur tiu piedbatita terangulo, kiun la regxo de Hispanujo nomis sian proprajxon?

En la malvastaj, mallumaj stratetoj de la urbo Antverpeno, malantaux la altaj muroj, remparoj kaj turoj de *Paciotti*, la bedauxrindaj infanoj havis la ludejojn, kaj suficxe ofte ecx tiuj estis sendefendaj kaj dangxeraj. Suficxe ofte sin sxangxis la domoj de la urbanoj en malliberejojn, en kiujn la logxantoj mem sin ensxloxis, en kiuj ili devis esti siaj propraj malliberulgardistoj, por sin defendi kontraux la teruro vaganta ekstere.

Tute alie ol aliaj pli felicxaj, tiuj du infanoj sekve pririgardis la mondon, kaj kelka bela floreto gxermanta estis estingata kaj detruata per la malhela, malvarma nubaro pendanta super la tempoj.

Kiel ofte *Jan* kaj *Myga* dum la tuta siegxo de la princo de *Parma* vidis el la fenestroj, en kiuj ili metis la multkolorajn pupojn kaj bestojn, preteriranta en la strateto la militon kun gxiaj teruroj.

Ke *Jan* kaj *Myga* farigxu geedzoj, tion estis decidintaj la gepatroj, kiam la granda firmao *van Bergen* kaj *Norris* ekzistis ankoraux. Sed kiam la kapitulaco inter la princo Aleksandro kaj la urbo estis subskribata, *Jan Geerdes Norris* en sia animo disxiris la kontrakton pri la edzigxado de sia fileto kun la filineto de la kompaniano *Michael van Bergen*. La edzinoj de la du komercistoj tiam ambaux jam estis mortintaj.

La dudeksepan de auxgusto de la jaro dekkvincent okdekkvin la du infanoj estis disigataj, kaj la dekjara knabo, la sesjara knabino ploregis pro tio; sed estis milito, kaj la milito certe ecx multe pli kruele forigas koron de koro. Oni estis certa, ke suficxe baldaux la du infanoj estos forgesintaj siajn unuajn junagxrememorojn.

Ni vidu, cxu tio estis vera. --

La jaroj pasis -- mortis *Johann Geerdes Norris*, mortis *Michael van Bergen*, post kiam lia ricxajxo pereis kiel negxo pro la suno.

En sia cxambreto malantaux la muro apud la kajo en Antverpeno sidis *Myga* en la nigraj funebraj vestajxoj -- mirinde bela ineto, ankoraux palega pro la longaj noktaldormoj apud la lito de la mortanta patro. Sxi sxpinis -- la okuloj estis plenaj je larmoj kaj la koro plena je ne lauxte plenditaj doloroj kaj zorgoj. Depost la morto de la patro la bedauxrindulino estis tute soleca en la granda urbo, en tempo tiel sovagxa, kiam la malfortuloj estis liveritaj preskaux senrajtaj al cxiu subpremo, al cxiu petolajxo.

Tute soleca estis *Myga van Bergen*!

Bedauxrindulino! -- Ke sxi ne estis tute forlasita, estis ankaux unu el la zorgoj de *Myga*.

Jes, ankoraux iu sin interesis pri la infano de *Michael van Bergen*, jes, ankoraux sciis la orfino, ke unu fidela koro estis restinta al sxi, ke -- *Jan Norris* de *Amsterdam* fordonos la lastan sangoguton por sxi; sed *Jan Norris* estis ekzilito, kiun minacis la ekzekuto per la pendigo, se iu hispano kaptos lin en la stratetoj de Antverpeno. Kaj *Jan Norris*, la akvogeuxzo, sin montris ofte multoble alivestita en la stratetoj de Antverpeno.

Jan Norris tute ne estis forgesinta la junagxrememorojn, kiel opiniis lia patro *Jan Geerdes Norris*.

Ankoraux nun *Jan* kaj *Myga* estis gefiancxoj. Ke nenia forto monda ilin disigos, tion ili estis jxurintaj al si reciproke; sed kio okazos el tio, neniue de ili povis diri, dum la patro *Michael* vivis ankoraux.

Nun *Michael van Bergen* estis mortinta kaj enterigita depost dekkvar tagoj; sed *Jan* estis malaperinta depost monatoj. Cxu li vivis ankoraux? Cxu la ondoj estis englutintaj lin? Cxu la hispanoj, kaptante lian sxipon, estis kaptintaj kaj pendigintaj lin?

Kiu povis diri tion?

Kion povis fari la bedauxrinda soleca *Myga* en la sovagxa mondo, se *Jan* estis mortinta!

La nokto pli kaj pli proksimigxis; sed *Myga* timis kusxigxi. Cxar sxi ne povis dormi pro zorgo kaj korpremo, kial kusxigxi? Iom post iom la cxambreto malvarmigxis, sed la orfino ne sxajnis senti gxin, sxi ne metis novajn karbojn en la kameneton. Sxi formetis la sxpinilon, kaj kovris la vizagxon per la manoj, klinante la kapon al la brusto. Tiel sxi sidis kelkan tempon, gxis tamen sxi eklevis sin por kusxigxi.

Ankoraux foje sxi klinigxis al la rigliloj de la pordo, por vidi, cxu ili estis ekzakte alsxovitaj, kiam subite sxi auxskultis -- senspire auxskultis.

"*Myga*", flustris iu ekstere.

La orfino ekstremis je la tuta korpo.

"Ho, mia Dio!"

"*Myga*?" oni denove flustris tra la sxlosilingo.

Ekkriante la junulino forsxovis la riglilon kaj turnis la sxlosilon en la seruro. Malfermata estis la pordo, kaj junulo vestita kiel oficiro de dungitregimento kun la hispana skarpo super la sxultro la sekvantan momenton tenis en la brakoj la belulinon.

"*Myga*, ho *Myga*!"

"Ho *Jan*, *Jan*, kara, kara *Jan*!"

Ardaj kisoj por la sekvantaj momentoj anstatauxis la interparoladon de ili ambaux. Sed poste *Jan Norris* falis sxajne tute senfortigita, sur la apudan segxon, kaj nur nun *Myga* rimarkis la malordon de la vestajxoj de la amato, rimarkis, ke forestis la cxapelo, ke la vango sangis pro negrava gratvundo.

"Pro Dio, kio denove okazis, *Jan*? -- mi tremas -- ho, vi denove furioze vin jxetegis en dangxeron -- ho *Jan*, *Jan*, malbona *Jan*!"

"Efektive, nur unu haron, kaj tiun cxi fojon ili estus kaptintaj min, *Myga*! Sed ne timu, karulino, nur preskaux ili kaptis min -- diablo, kiel hundo mi estus pendigita, se ne tiel felice estus pasinta la afero."

"Ho *Jan*, kaj vi pretendas min ami? Vi volas min forsavi el tiu cxi urbo? Ho, kompatema Dio! Pereos vi, kaj mi ankaux, kaj mia patro ankaux estas mortinta, ho sankta kompatema Dio, kion mi farigxos? Kiu min gardos, kiu min helpos?"

"Vi estas prava! Bedauxrinde vi estas prava, kompatinda amatino! Ha, kaj via patro ankaux mortis, kaj mi ne cxeestis por konsoli vin pro via cxagreno. Mi dume devis krozi antaux *Dunkerke* por funden pereigi la rabistojn; ho, estis kruele, *Myga*, kaj tamen -- tamen mi ne povis alie agi, kaj ankaux ne hodiaux vespere. Por savi la noblan patrujon cxiu risku la vivon; -- ha, *Myga, Myga*, amu do min ankoraux iomete, kvankam mi malbone vin gardas. La bedauxrinda patro *Michael* --"

"Lasu la mortintan patron, *Jan*! Li fartas bone, li havas ripozon kaj nenium plu devas timi, ho, oni devas envii la mortintojn en tiu cxi sangoplana terura tempo!"

"Ho *Myga*, ne parolu tiel! Mizero eble estas la morto de l'patro; sed -- nun vi ja estas tute la mia! Nun ja vi povas iri kun mi al *Amsterdam*, nun nenio plu ligas vin al tiu cxi bedauxrinda Antverpeno. *Myga*, konsolu vian koron, ni do vidos gajajn tagojn, mia dolcxo, dolcxo fiancxino. Nur ankoraux mallongan tempon, kaj mi forkondukos vin -- auxskultu, eble kun majesta edzixakompanantaro, ke ecx regxino ne devus honti. Eble ili movos la sonorilojn, rulos la tamburojn, eble kun pafilegtondro ili festos la felicegan horon, en kiu mi vin forkondukos el Antverpeno. Atentu, cxu ne estos vera, kion mi konfidas al vi tute sekrete."

"Ha, kiaj fantaziajxoj, sovagxa, kara *Jan Norris*. Diru al mi, kiel farigxos, ke vi min tiel solene hejmen kondukos. Ne, ne diru gxin al mi, ja estas vana malsagxo; preferu raporti pri la dangxero, el kiu vi jxus apenaux forkuris. Vi ja penadas, kuragxacxa *Jan*, ke plua nokta songxo min teruros!"

"Ne tiel kuragxacxa, kiel vi opinias, karulino!" ridetis la junulo. "La kapitano de la Nigra Galero alie gardus sin uzi kapon kaj piedojn, koron kaj brakojn de *Jan Norris* tiel kiel li faras. Pro granda afero mi estas en tiu cxi urbo -- ni volas fari heroajxon pri kiu la Antverpenaj idoj kantu ecx ankoraux post ecx post cent jaroj. Por spioni pro tio, mi estas vestita per tiu cxi vestacxo, en germanaj vastegpantalonoj anstataux en zeelandaj sxipistpantalonoj. Nun auxskultu, *Myga*. Mi estis apud la kajo fininta miajn aferojn kaj sciigxinta, ke kvar galeroj de *Spinola* hodiaux matene maren iris por kapti la Nigran Galeron, plue bedauxrinde mi eksciis, ke patro *Michael* mortis, ekzakte studis la lastan gxenovan sxipon, *Andrea Doria*, kiu estas tie cxi ankrigita, pro la konstruadmaniero, kaj dum tio venis la vespero. Tage jam ofte kasxe mi rigardis al via fenestro, karulino, sed ne trovis unu minuton por sxteliri al vi, cxar kelkaj homoj observis min. Mi do intencas atendi la mallumon -- mi ja havas la domsxlosilon -- kaj malrapide vagas tra la stratetoj, gxis antaux lumigita drinkeja pordo mi decidas, atendi sidante la nokton kaj apude atenti la konduton de la popolo kaj de la fremduloj -- pro mia afero, komprenu! -- Bone, mi eniras la tavernon, demandas botelon da vino kaj eksidas al la tablo, apogante la kubutojn, kvazaux la tuta mondo estus mia kaj mi ne estus en dangxero kaj zorgo pri la bedauxrinda *Myga*, kies patro mortis dum mia foresto. Cxirkaux mi estas bruego kiel dum la Babilona turkonstruo. Germanoj, burgundoj, hispanoj, italoj, nederlandoj parolacxas kaj malbenas kaj krias, cxiu estajxo en sia lingvo, kaj drinkas cxuij sammaniere. Cxiu tablo kaj angulo estas okupitaj, kaj nur apud mi du segxoj estas neuzataj. -- Jen venas du arogantuloj, mi ilin konas bonege, la unu estas la estro de *Andrea Doria*, la alia estas lia leutenanto. Ili pasxas super la tablojn kaj benkojn kaj eksidas apud mi. Mi ankaux volonte lasas al ili sidlokon, cxar ekkoni ilin estas tre valore por mi, kaj cxiu vorton parolatan de ili mi zorgeme pesas. Sed mi agas kvazaux neniam mi estus vidinta ilin, metas kiel dormeme la kapon sur la du brakojn kaj atentis nenion en la mondo, sed la orelojn mi malfermegas. Nun la du italacxo mendas vinon, kaj la plej juna, la leutenanto cxirkauxprenas la koksojn de la servistino. Sed la alia tute mizere kaj melankolie rigardadas, kvazaux lia petroselo estus hajldetruiita; -- mi preskaux priridis lin; sed pro la jxuro de la geuxzoj; ne estis okazo por ridi! Nun la vortoj estas intersxangxataj, kaj komence oni nature nur parolas pri nia fiera verko, pri la afero de la antauxpasinta nokto, pri la cxieliro de la *Immakulata Konceptio*. Pri tio mi kore gajegas, sed

subite cxiuj pulsoj ekstaras, cxar nomo estas nomata, kiun mi konas. Pri vi, *Myga van Bergen*, ili parolas!"

"Pri mi?" ekkriis la junulino; "ho cxielo, kaj la itala kapitano pri mi parolis? Ho Dio, *Jan, Jan*, gardu min kontraux tiu! Ho kiel mi tiun timas!"

"Cxu do vere, tiu hundo insidas vin?" ekkriis *Jan* kun surda vocxo, kaj *Myga* kasxis la vizagxon je lia brusto kaj kapjesis tremante.

La juna akvogeuxzo grincis per la dentoj kaj kolere ridis.

"La trinkajxo ne estas trinkata tiel varmege, kiel gxi estas farata; tion ja spertos la italacxo. Kvietigxu, *Myga*; cxu mi ne estas cxe via flanko kaj multaj fidinduloj post mi? Bedauxrindulino, kiel vi tremas!"

"Ho Jezuo, *Jan*, mi ne povas helpi min. Cxu la fortaj petolaj fremduloj ne havas la potencon? Kiu malhelpas ilin efektiviigi sian volon? Ho *Jan, Jan*, forprenu min kun vi -- en tiu cxi nokto ankoraux, nun tuj!"

Jan Norris tenis la palan, tremantan fiancxinon en la brakoj kaj provis kvietigi sxin cxiumaniere. Kiam li estis iomete sukcesinta, li pluen rakontis pri la aventuro en la "Ora Leono".

"Krutege starigxis la haroj, kaj cxiu sango sin premadis en la cerbon. Sed mi devis min majstri, ke mi ne perfidu min, kaj tio estis malfacila laboro; sed *Jan Norris* gxin tamen atingis kaj agis kvazaux tute neniuon vorton de la itala parolacxo li komprenus. Pro la grafo de *Lumey*! Faracxo pli nigra ol la nokto tie estis prikonsilata; sed mi scias cxion, kaj tio suficxas. Postmorgaux matene la *Andrea Doria* velveturos -- la ordono estas donita de la admiralo -- kaj cxar la okazo estas tiel favora, en la morgauxa nokto la delikata plano estos efektivigata. En la morgauxa nokto la kolombeto *Myga van Bergen* estos en la potenco de la kapitano *Antonio Valani*; kun la helpo de la diablo kaj de la leutenanto *Leone della Rota*. En la morgauxa nokto tiu cxi domo estos atakata; -- sed tiel mallauxte, ke neniu najbaro vekigxos, ke neniu koko en tuta Antverpeno pri tio krios. *Myga* sur la galeonon! Lerte levu la ankron, buboj -- hojho, eksteren por cxasi la ribelajn herezulojn, -- gaje eksteren en la vastan maron; kiu en la granda maro auxdos la helpkron kaj la ploron de la eta *Myga*? Cxielo kaj infero, kaj *Jan Norris* apudsidas en la Leono kaj ne devas sin movi, tenas en la pugno la tranxilon kaj ne devas mortigi la flustrantajn friponojn!"

"Ho *Jan, Jan*, pro mia kaj via patrino -- kaj pro nia amo, savu min! Ne lasu min fali en iliajn manojn! La morto estus malpli terura ol tio!"

"Estu nur trankvila, infaneto! Estas ankoraux multa tempo gxis la sekvanta noktmezo. En *Amsterdam* apud la kameno ni ofte memoros tiun cxi aferon. Konfidu al mi, korfiancxino, nenio vin ofendos, dum *Jan Norris* ankoraux staros sur la du piedoj. Sed nun dauxrigu auxskulti, mia rakonto ankoraux ne estas finita. Mi antauxe devas diri al vi, kiel okazis, ke ili suspektis min kiel duan direktliston de la Nigra Galero. Tio cxi estis afero pli gaja ol tiu, kiun mi jxus rakontis al vi."

"Ho, *Jan*, sentu, kiel frapegas mia koro; -- ho kompatema Dio, kiu defendos la bedauxrindan *Mygan*? Ho *Jan*, ni forkuru, nun, tuj, momente, tie cxi mi jam ne povas spiri -- la aero de tiu cxi cxambro min sufokas."

"Estu nur trankvila, kara *Myga*. Volonte tuj mi vin forkondukus, kaj boato ankaux estus preta por akcepti nin; sed nur auxskultu en la stratetojn -- la tuta urbo en tiu cxi momento scias, ke anoj de la Nigra Galero alivestitaj estas en gxiaj muroj. Auxskultu nur la bruegon tie sube -- la kurado estas pro mi, nun estas neeble, ke ni sane ilin trairas. Eksidu kaj ne tremu tiel -- ankoraux ni estas protektitaj, kaj tempo naskas konsilon -- pensu pri tiu cxi minuto, kiam en *Amsterdam* ni sidos apud la vintra fajro. Hahaha, ili sube nur sercxu, tro lerte kaj ruze forkuris de ili *Jan Norris* -- estus ankaux domagxe pri la bubo, se ili estus pendigintaj lin, cxu ne, *Myga*?"

"Ho *Jan!* *Jan!*"

"Ha, bah, kisu min, kaj ree, kaj nun mia rakonto! Mi do sidas kaj sangmordas la lipojn al mi, sed neniu vorto de la interparolado apud mi perdigxas por mi, kaj la friponoj dauxrigas parolacxi kaj gxojegi pri la fiatenco. Poste ili eltrinkas la glasojn, eklevas sin de la segxoj kaj volas foriri, sed estas haltigataj apud la pordo per granda tumulto. Cxar bubo estas enportata sur la sxultroj de du viracxoj, kaj granda hura! farigxas, kiam la restoracianoj lin rigardas. La bubo estas la kajutisto de la Immakulata, kiu sola de la tuta sxipanaro sin savis kaj albordigxis post freneza kurado tra aero kaj akvo. Cxiu volas vidi la bubon, cxiu volas al li paroli, kaj cxiuj sin premezas al li kaj prezentas al li pokalojn kaj krucxojn. Sed al mi sxajnis plej bone, uzi la tumulton kaj nerimarkite foriri. Mi tial kiel eble plej lauxlonge la muroj min sxovas, kaj preskaux estas atinginta la pordon, kiam malfelicxe la rigardo de la bubo ankoraux kauxranta sur la sxultroj de la portantoj falas sur min. La bubo fikse min rigardis, kvazaux mi estus fantomo, li paligxas kiel fromagxo kaj krias fortege: 'Helpu, helpu! *ecco!* *ecco!* jen estas unu! Helpu, haltigu -- haltigu lin!' -- 'Kiu estas? Kiel? Kio?' krias la popolo, kaj cxiu rigardas la bubon kaj liajn najbarojn. -- 'Jen, jen, tiu apud la tablo -- haltigu lin, li estas la satano de la akvoeuxzoj, kiu mortigis la kapitanon *Perazzo* -- unu el la Nigra Galero!' Bruego ekfarigxas, kvazaux krevus la infero -- cxiuj okuloj estas direktitaj al mi, cxiuj glavoj eligxas el la ingoj, kaj ankaux mi eltiras la tranxilon, por vendi en la dangxero la vivon kiel eble plej multkoste. Nun ili sin jxetas sur min; sed mi estas pli lerta ol ili, prenas la plej apudan benkon kaj jxetegas gxin antaux la piedojn de la plej antauxaj, tia, ke tuta aro faletas pro gxi kaj hxaose ruligxas sur la planko. Tiun momenton mi uzas -- estas per alta salto en la mezo de la tumulto, dekstren kaj maldekstren la tranxilon mi pikas en iliajn fivizagxojn -- la pordo estas atingita -- mi estas sur la strateto -- post mi mi auxdas la blekegadon de la persekutantoj -- dank' al Dio, ke mi konas Antverpenon kiel mian posxon. Tien cxi kaj tien ili cxasas, sed mi trompas ilin per diversaj ruzajxoj; gvidas ilin al malgxustaj postsignoj kaj fine venas tien cxi. Al la kajo ankoraux estas silentego -- mia fida sxlosileto malfermas dompordon bone konatan -- kaj -- jen mi estas savita por savi vin, kara *Myga*, dolcxa fiancxino. Sed auxskultu do, ili ankoraux ne ekmalesperas pendigi la geuxzon -- diablo, auxskultu do, la tuta garnizono vere estas alarmata -- haha, granda honoro, sinjoroj! Dankon sindonegan, hahaha!"

Ridante auxskultis *Jan Norris*, tremante auxskultis *Myga van Bergen* la bruegon en la stratetoj.

"Ho, kara *Jan*, cxu vi estas tute certa, ke neniu vidis vin eniri tiun cxi domon? Auxskultu do, la tuta tumulto ruligxas tien cxi -- ho Dio, rigardu el la fenestro -- torcxoj kaj lancoj -- Jezuo, ili frapas la pordon -- ili sercxas vin, *Jan*, kompatema cxielo, defendu nin, perditaj, perditaj!"

La dompordo malfermigxis, oni sxajnis penetri en la domon; *Jan Norris* premezis la dentojn unu sur la alian kaj kaptis la prenilon de la armilo.

"Trankviligxu, trankviligxu -- estas neeble! Trankviligxu, *Myga!*"

"Ili venas, ili venas!" ekkriis la knabino. "Ili supreniras la sxtuparon, ili trovos vin; *Jan, Jan*, mi mortu kun vi!"

La juna geuxzo estis pala kiel la morto.

"Cxu malsingardeme mi vin tiel gvidis en dangxeron, *Myga?* Estus terure. Pro la jxuro de la geuxzoj, jen ili penetras supren la sxtuparon. *Myga*, ho *Myga!*"

"Mi mortu kun vi, *Jan*", spiris la junulino, sin krocxante al la brusto de la fiancxo.

IV.

La atako.

Ne nur en la "Blazono de *Alcantara*", ne, en cxiuj tavernoj de la multtrinkeja urbo Antverpeno la *luogotenente Leone della Rota* estis hejme. Tiun vesperon li estis treninta kun si sian amikon kaj estron *Antonio Valani* en la trinkejon "Ora Leono", kaj nevole, kiel kutime, la kapitano lin estis sekvinta tien.

Sed kiu povis rezisti, se *Leone della Rota* volis atingi ion?

Pli senpripensa ol malbona, la juna leuxtenanto rigardis la mondon kiel grandan ludejon, la militon kiel belegan okazon por senmalhelpo fari petolajxojn. Kiel gajan petolajxon li rigardis la rabadon de la bedauxrinda orfineto; -- en lia sentauxga petola kapo la plano de tio estis naskigxinta; gxin realigi, post kiam lia amiko kun penado estis konvinkita -- estis honora devo por li. Kiom interesis la gxenovan sentauxgulon la afero de la ribelaj provincoj kaj la katolika mosxto de Hispanujo? Herezulinoj povis esti belaj kaj aninoj de la sole felicxegiga eklezio malbelegaj. *Leone* preferis multe cxarmajn herezulinojn al malbelaj katolikinoj, kaj penadis, ne pereigi la malnovan proverbon, kiu estis uzata en Italujo pri lia patro-urbo: Gxenovo havas maron sen fisxoj, landon sen arboj, virojn sen fido kaj kredo.

En la taverno "Ora Leono", kiel ni jam scias per la rakonto de *Jan Norris*, li estis farinta la lastajn interkonsentojn kun *Antonio Valani* pri la plano de rabado. Se gxi estos havinta sukceson, kaj se la *Andrea Doria* felicxe estos reveninta de sia entrepreno, se la Nigra Galero estos kaptita aux detruita, nun kiu riskus akuzi la venkintojn? Sed se la galeono ne revenos, tiam -- tiam la lasta faro estis inda al la fino. Pripensi, ke ankaux io tria povos okazi, ke la *Andrea Doria* povos hejmveturi ne vidinte la malamikan sxipon, *Leone della Rota* opiniis tute neinda al si. Sed la kapitano jam lasis sin konduki de li, kiel kaj kien li volis. --

Al la persekutado de la multmema akvogezuzo la du gxenovanoj tute ne estis partoprenintaj. Brako sub brako ili vagis tra la stratetoj, en kiuj la ekscitata popolo sin puxsis, al la kajo.

"Ni do estus malsagxuloj cxasi la friponon", ridis *Leone*. "Ni lasu la aliajn postkuri la frenezan almozulon. Pro la kolomboj de *Afrodite*, de kiam mi servas al la alie tiel senkora *Antonio Valani* kiel gvidisto en la cxarma regno de la amo, mia animo flugas alte super tiu cxi nebula lando. Ho Amoro, kordresisto, vian atakan standardon mi sekvas; ho Diino de *Cythere*, donu al ni vian cxielan sxirmon!"

"Mi petas vin, *Leone*, estu prudenta, ne estu malsagxulo. Mia animo estas nedifinebla. En mia tuta vivo mi ne portis tian senton en la brusto, *Leone*, sxajnas al mi -- *Leone*, dum la tuta tago, la tutan vesperon mi havas antauxsentojn tiel neklarigeblajn -- *Leone*, kondutu bone, eble baldaux vi estos mia anstatauxanto, estro de *Andrea Doria* ..."

"Kaj vi *viceadmiraglio* de lia mosxto *Don Federigo Spinola*."

"Aux kadavro sur la mara fundo!" murmuris la kapitano.

"Kio? mortantauxsentoj? mortantauxsentoj sub la fenestro de la knabino amata?!" ridis la leuxtenanto. "Nu pro cxio, kio okazas en la mondo, tio estas dia. Ho, ke mi estu *Francesco Petrarca*, por tuj fari soneton pri tiu belega humoro! Jen, revulo, ni jxus estas sub la fenestroj de via *innamorata*; -- sxia lumeto brilas ankoraux; -- hola, kia ideo! -- *Antonio Valani*, amiko de mia junagxo, por forcxasi viajn mortantauxsentojn, ni -- ni tuj, tuj en tiu cxi momento faru viziton al la dolcxulino tie supre."

"*Leone?!*"

"Trasercxu sxian domon. Cxiuj frenezaj ideoj estu lauxdataj! Antauxen pro la nomo de la regxo, antauxen pro la nomo de la amo!"

"*Leone, Leone!*"

"Lasu min", ridis la leutenanto. "Mi petas vin, cxu la geuxzo, kiun la mallertuloj sercxas tie, ne povas esti kasxita same en la logxejo de la knabino, kiel en iu de la aliaj domoj de tiu cxi urbo? Antauxen, antauxsentema Antonio, antauxen, ni trasercxu la domon de via cxarma amatino kaj dume des pli bone konatigxu kun la endomaj rilatoj por la sekvanta nokto."

Antaux ol la kapitano povis reteni la sovagxan amikon, tiu cxi estis kurinta al la pordo de *Myga*, kontraux kiu li frapis per la pugno, kriante per lauxta vocxo:

"Malfermu! malfermu en la nomo de lia katolika mosxto en Hispanujo! Malfermu! Perfiduloj kaj malamikoj estas kasxitaj en tiu cxi domo!"

Tuj de cxuiuj flankoj kunfluegis soldatoj, sxipanoj, kaj urbanoj de Antverpeno al la pordo, kiu kondukis al la logxejo de *Myga*. De momento al momento kreskis la amasoj. Duone malespere la kapitano *Valani* sercxis malhelpi la bruegon de la sovagxa amiko; sed jam estis tro malfrue. La dompordo malfermigxis, kaj la logxantoj de la konstruajxo, en kiu logxis *Myga*, cxarpentisto, sxuisto, urba skribisto kun la familioj kaj kunuloj, vidvino kun multaj infanoj, sin kasxis timeme en la anguloj, teruritaj per la penso, ke unu el la nederlandaj ribelistoj estis rifugxinta sub ilia tegmento. Nur kurbigita maljunulino kuragxe kun la lampo en la tremanta mano kontrauxiris la entrudulojn kaj certigis per krieganta vocxo, ke neniu rifugxis en tiun cxi domon; do malpleje nederlanda akvodiablo. "Dio malhelpu sxin" -- sxi diris -- "sxirmi akvogezxon"; cxu ne sxia edzo, sxia bedauxrinda mortinta edzo estis jxetata per la furiozaj monstroj de sia fiksistboato en la akvon kaj mizerege pereis? Kion helpis al sxi la certigoj? Neniu auxskultis, la domo plenigxis de hispanaj soldatoj, italaj sxipanoj kaj la mizerularo de la stratetoj. Timaj kaj doloraj krioj baldaux penetris el la diversaj logxejoj; oni batadis kaj turmentis iomete, oni rabadis iomete. --

"Antauxen, Antonio! ne malrapidu!" kriis *Leone*. "Antauxen, supren la sxtuparon en la cxielon."

Li tenis la maljunulinon je la kolumo kaj per la plej sxercaj minacoj devigis sxin antauxen lumigi per la lampo.

"Gaje, gaje, panjo! La aliaj sercxas sube, ni supre -- antauxen, kaj ne estu tiel gxenema, mi ne rigardas vian tibikarnon. Ehe, Antonio, -- ne restu malantauxe --!"

"*Leone*, mi vin petas!"

"Ha ne, antauxen, antauxen, *madonna*! Haha, Antonio, kia leporo vi do estas dum tia dolcxa aventuro! Kio farigxus de vi, se vi min ne havus? Jes -- tiu cxi sxajnas esti la lasta sxtuparo -- venko! venko! *mille grazie*, maljuna sibilo. Tie cxi, tie cxi, *Antonello* -- en la nomo de la regxo; malfermu, malfermu! Perfiduloj kaj belaj knabinoj tie cxi estas kasxitaj; malfermu, malfermu en la nomo de la regxo! En la nomo de la katolika mosxto de Hispanujo, venu el la nesteto, dolcxa birdeto, malfermu kaj eldonu la dolcxan ribelan koreton!"

Kun busxo ridanta la sovagxulo kaptis la kapitanon je la sxultro kaj premis lin kontraux la pordo, kiun li vaste malfermis -- rigide, dube staris la du gxenovanoj.

Kun zorgo kaj timo kreskantaj *Jan* kaj *Myga* estis auxskultintaj la bruegon en la stratetoj. Kiam la sovagxa tumulto penetris ecx en la domon, la fiancxino malespere petegis la fiancxon sin kasxi.

Sed kio povis farigxi por savi ilan ambaux?

En la sekvanta momento cxio estis tro malfrua. Tro rapide *Leone della Rota* supren saltis la sxtuparon.

En la maldekstra brako *Jan Norris* tenis la svenintan fiancxinon, konvulsie la dekstra mano kaptis la brilan armilon. Li ne sciis, kion komenci, cxia anima agemo estis forlasinta lin en tiuj teruraj sekundoj. Kion ankaux

estus helpinta al li cxiu anima agemo? Perei devis *Jan Norris* kaj *Myga van Bergen*, almenaŭ laux homa sagxo.

"Pro cxiuj diabloj, kio estas tio?" ekkriis la gxenova leuxtenanto. "Nu, tio estas ne malbona! tio ja estas gajiga renkonto, -- tion mi nomas frapi du musojn per unu frapo. Holla, *Antonio Valani*, nun akiru al vi vian cxarman kolombineton! Havi tian rivalon vi do ne supozis? Teren la geuxzon! pendigu lin!"

El la ingo flugis la glavoj de la gxenovanoj.

"Gardu vin Dio, *Myga!*" kriis *Jan Norris*, svingante la klingon. "Malantauxen, vi italaj friponoj!"

Elpusxante la sovagxan geuxzan krion: Plivolonte turko ol fipapano! la direktilisto de la Nigra Galero subkuris la klingon de *Leone della Rota*, pusxo -- kun krio sin turnis la estro de *Andrea Doria* kaj sxanceligxis; tintante la glavo falis el lia mano, teren falegis *Antonio Valani*. Super la korpo de la gxenovano saltis la akvogeuxzo, sed dua bato tusxetis nur la maldekstran sxultron de la leuxtenanto. Sxipanoj de la galeono *Andrea Doria* suprensaltis la sxtuparon svingante la sxiptrancxilojn. Sovagxa sanga batalo farigxis en la malvasta spaco; svenante *Myga van Bergen* kusxis tere. Hispanaj kaj albanaj soldatoj pligrandigis la tumulton, lampoj kaj torcxoj estingigxis, ardetis sur la planko, estis denove bruligataj. La plej malmultaj efektive sciis, kio okazis, kaj kiam subite la krio: fajro! fajro! sonis tra la domo, la konfuza bulo disigxis pro panika terurigo kaj ree malsupren rapidis la sxtuparon. Sufokanta fumo plenigis cxiujn lokojn de la domo; tra gxi la gxenovaj sxipanoj trenis la estron mortvunditan kaj la enkatengitan akvogeuxzon *Jan Norris!* Tra la fumo *Leone della Rota* malsupren la sxtuparon portis la senkonscian *Mygan* sur la straton, kie jam nova batalo minacis naskigxi inter la sxipanoj de *Andrea Doria* kaj la hispanaj soldatoj, kiuj volis forpreni de tiuj la kaptitojn. Sed tamburrulo anoncis la alvenon de estro pli altranga, al kiu *Leone* raportis, tiel bone kiel permesis al li la sveno, en kiu li sin trovis. La *don* gravamiene decidis, ke estas plej bone, alporti la vunditan kapitanon, la geuxzon kaj la knabinon sur la sxipon, morgaux dum la auxskultado cxiuj estos bele kunigitaj; la kaptito kiel pirato cxiuokaze devos esti pendigata al velstango, tial ecx en tiu cxi rilato estas plej konvene, lin forporti al la galeono. -- --

Kontraux la kajo ruligxis la amaso. Torcxoj lumigis la sovagxan procesion kaj jxetis la flagrantan brileton sur la vunditan Antonion, la senkonscian *Mygan* kaj la enkatengitan *Jan Norris*, kiu lasis sin fortreni malsprite per siaj furiozaj malamikoj. Ecx nun ankoraux *Leone della Rota* portis *Myga'n* en la brakoj nesciante, kiamaniere tio estis okazinta. Cxio ruligxis en lia cerbo -- kiel en songxo li portis la malpezan sxargxon sur la galeonon.

En la kajuto oni preparis kusxejon por la vundita kapitano. Hxirurgo venis, por ekzameni la vundon de Antonio ecx nun ankoraux senkonscia, kaj skuis pri tiu la kapon. *Myga van Bergen* kauxris en angulo de la kajuto -- atentata de tute neniuj. Al la granda masto oni ligis la direktiliston de la Nigra Galero, kaj insultante cxirkauxis lin la nekompatemaj malamikoj.

Nur malfrue cxeis la tumulto en la urbo, post kiam oni estis estinginta la brulantan domon malantaux la havena muro. Pli frue mallauxtigxis sur la galeono *Andrea Doria*. Senmove kusxis Antonio sur la kusxejo, senmove sidis *Leone* apud li, senmove kauxris *Myga* en la plej malhela, plej malproksima angulo. Sur la tuta sxipo oni apenaux auxdis ion alian ol la murmuron de la riverego, la bruadon de la rigilaro en la vento kaj la pasxon de la gardisto, kiu kun sxargita pafilo kaj bruletanta mecxajxo pasxis tien kaj reen antaux la kaptito apud la masto neniun momenton cxesante observi lin.

Je la dua matene cxeis la vento tute, tiel ke ecx la grincado de la sxnuregaro eksigxis. Estis silentego, kiu subitege des pli terure estis interrompata per krio kaj pafa krakado.

El la kajuto rapidis la leuxtenanto *Leone della Rota* sur la ferdekon, el la hamakoj la sxipano.

La loko de la kaptito apud la granda masto estis forlasita. Kun elpafinta pafilo staris la gardisto, jxetante cxirkauxen konfuzajn rigardojn, inter la demandoj, la malbenoj de la oficiroj kaj de la taxmento.

"Jen, jen! super la bordon!" fine eligxis rauxka krio el la brusto de la viro surprizita.

"Kie? kie? kie?"

Al la sxiprando cxiuj rapidis.

"Malsupren la boatojn! rapide, rapide", ordonis la leuxtenanto.

Vivigata estis la Skeldo, lumoj brilis tra la nokto; sed la noktoj estas malhelaj en novembro. Vere oni kaptis kadavron nagxantan malsupren en la rivero, sed ne estis tiu de *Jan Norris*. Sur ambaux bordoj malsupren de la rivero flugis la alarmsignaloj; sed sensukcesaj estis cxiuj penadoj de la boatoj elsenditaj de cxiuj sxipoj ankrigitaj antaux Antverpeno.

Cxu *Jan Norris* estis savinta sin? Cxu li mortis en la ondoj?

Kiu povis diri tion?

Sed kiom *Myga van Bergen* en sia angulo auxskultante levis la kapon, auxdante, ke la geuxzo estis disiginta la ligilojn kaj saltinta de la sxipo!

* * * * *

La mateno krepuskis, sed gxi ne donis sciigon pri la forkurinta akvogeuxzo.

Sur la ferdeko de *Andrea Doria*, *Leone della Rota* pasxis kaj repasxis, la brakojn kruciginte super la brusto, kaj murmuretis:

"Se nur li ne estus dirinta gxin! Li mortos per mia kulpo -- ho Antonio, bedausrindulo! Li antauxdiris gxin: mi estro de la *Andrea Doria*, li -- li kadavro sur la marfundo."

La leuxtenanto ekstaris.

"Sed *Leone* -- cxu ne eble baldaux -- eble morgaux -- postmorgaux la sama sorto estos certa al vi? Kiu timas la morton? Morto estas perejo! -- vivu la vivo. -- Jen venas la suno, libere mi denove spiras. -- la sangaj nebuloj falas de miaj okuloj! Kun fajra sirakusa vino mi trinksalutos la matenon, ecx se gxi estos la lasta, kiun mi rigardos!"

La sxipa knabo alportis plenan pokalon de la bonega trinkajxo.

Leone della Rota levis gxin kontraux la ardanta sunглоbo, malplenigis gxin per unu ektrinko kaj jxetis la glason malproksimen en la riveregon: metante la piedon firme sur la plankon:

"Estro sur *Andrea Doria*!" li diris, kaj apenaux auxdeble li dauxrigis: "Estro de *Andrea Doria*, kaj *Myga* -- la krono de la virinoj de Flandrujo -- mia -- mia!" -- --

V.

Febraj songxoj.

La trian fojon post la nokto, en kiu la garnizono de la fortikajxeto *Liefkenhoek* estis auxdinta la kanontondron de la Nigra Galero kaj de la *Immacolata Concezione* kaj la aerenjxeton de tiu cxi sxipo, la vespero malsuprenigxis senventa kaj nekutime varma. Veterospertuloj pretendis, ke plej baldaux estos multa negxo, kaj versxajne ili estis pravaj. Post kiam la suno frumatene estis levigxinta hele al la cxielo sufcixe klara, gxi estis kasxinta sin cxirkauxe je tagmezo en grava griza nubaro. Tiu nubaro estis pli kaj pli kuntirinta sin, kaj dum la vespero gxi pli kaj pli malaltenigxis sur la urbon Antverpeno, sur la teron, riveron kaj maron.

Ree ni trovas nin sur la gxenova sxipo *Andrea Doria* en la kajuto de la estro.

La plafona lampo jxetas la rugxetan lumon tra la kajuto, sur la armilojn, kartojn al la parioj, sur la plankon, sur kiu la sangaj tukoj kusxas, sur la kusxejon, sur kiu *Antonio Valani* gxemas en la vundfebroy kaj fantazias, sur *Myga van Bergen* genuantan apud la malsupera parto de la kusxejo, sur la leuxtenanton *Leone della Rota*, kiu staras apud la kusxejo de la mortanta amiko kaj vagigas rigardojn sovagxajn kaj strangajn de la vundito al la rabita junulino.

Je tagmezo *Leone della Rota* akceptis kun indiferenteco la vortojn de la admiralo *Spinola* kaj de la guberniestro de Antverpeno, ke la forkuro de la margeuxzo estas diabla faro, kaj li -- *Leone* -- estas kulpa pri tio. Kun indiferenteco iomete pli malgranda li auxdis, ke -- pro manko de iu pli bona -- la supera komando de la galeono *Andrea Doria* estos konfidata al li por la entrepreno de la sekvanta mateno.

Pri la knabino sin trovanta je la bordo nek la guberniestro nek la admiralo estis sin informintaj. --

Kun multaj laboroj sur la sxipo kaj sur la tero por la leuxtenanto estis pasinta la tago, nur malmultajn momentojn li estis povinta dedicxi al la mortanta amiko. Sed sur la sxipo kaj sur la tero -- cxie sekvis la junan gxenovanon la portreto de la bela flamlanda knabino, kiun li tenis kaptita sur sia sxipo, kiu negardita kaj nedefendita estos fordonita al lia arbitro, kiam -- la amiko estos mortinta. Kvankam komence li penadis forcxasi cxiujn tiajn pensojn, tamen cxiam denove ili sin trudis al li; neniamaniere li povis forkuri de ili, kaj baldaux li tute cxesis batali kontraux ili. En sia malespero la cxarma knabino sxajnis al li nur des pli dolcxa, inter liaj sxipanoj kaj militistoj, en la armilejo, en la antauxcxambro de la admiralo, en la stratetoj de la urbo sxi estis en lia animo, genuanta kun torditaj manoj en la kajuto sur la *Andrea Doria*. La pasio plej sovagxa ekbrulis en helaj flamoj kaj per la plej sovagxaj sofismoj li penadis subpremi la kontrauxstarantan konsciencon.

Kiom ankaux utilis al Antonio, se li, *Leone*, resendus la knabinon de la sxipo al la tero?

Nun *Leone della Rota* revokis al si la momentojn, kiam li estis tenanta la gracian korpon de la knabino en la brakoj, kiam li estis portanta la svenantan knabinon tra la fumo, tra la stratetoj. La vento tiam blovis en lian vizagxon la blondajn buklojn de la junulino. --

"Ne, ne, ne, *Antonio Valani*, via rajto pri la bela rabajxo finigxas kun via vivo! Milita rajto, *Antonio Valani*, deprenu la flagon kaj mallevigxu -- al mi nun la felicxo destinita al vi, kaj morgaux -- morgaux al mi la pereoy kaj al iu alia la venko! Milita rajto, milita felicxo, bedausrinda Antonio!"

Kun tiaj pensoj dum la vespera krepusko la leuxtenanto estis irinta en la kajuton, kaj nun li staris, kiel ni priskribis, inter la mortanto kaj la tremanta *Myga*, en la brileto de la malhela sxipa lampo.

Oni estis intencinta porti la vunditan kapitanon sur la teron, sed kun cxiu forto de estingigxanta estajxo *Antonio Valani* sin defendis; sur sia sxipo li volas morti, ne en la hospitalo. En sia febra frenezeco li ne estis forgesinta, ke *Leone* kondukis la flamlandan knabinon, kiun li amas, al la bordo de la *Andrea Doria*. Ju pli proksimigxas la morto, des pli li krocigxas al tiu cxi amo, des pli fortege gxi publikigxas. En la vivo li estus firme sxlosinta gxin en sia interno, sen la interveno de sia kunulo *Leone della Rota*. Mortante, febrafrenezante lia animo forjxetas cxiujn ligajxojn gxenantajn; nenion de tio, kion li antauxe sentis, *Antonio Valani* plu

kasxas.

Bedauxrinda *Myga*! Kiel sxi genuas apud la malsupera parto de la lito de la mortvundita gxenovano kun disigxantaj haroj, fantompala, kun manoj vundtorditaj. Nenia savo, nenia!

La ondoj de la Skeldo englutis la amikon, kiu senpove batalis kontraux la perejo de la amatino kaj sin jxetis en la malvarmajn akvojn, por ne vidi sxian malhonorigon.

Kaj Dio? Ve, tro malhela estas la nokto, troa mallumo en la cerbo de la malfelicxulino, por memori la grandan savanton el cxiuj dangxeroj. Neniu povo en la cxielo kaj en la tero, por malhelpi la hontigon kaj malhonorigon; -- ve al vi, *Myga van Bergen*!

Surde transsonoras de la katedrala turo la deknua horo -- malrapide la unuopaj batoj sekvas unu la alian kaj postsonas en la cerbo de la knabino.

Denove la bruo de la urbo iom post iom plimalgrandigxas, denove estingigxas unu lumo post la alia en la domoj malantaux la muro de *Paciotti*, de la itala ingxeniero.

De tempo al tempo pligrandigxis la mallauxteco. Nur iafoje eksonis sovagxa krio, gxojego; nur iafoje eksonis la rauxka kanto de bruta soldataro aux la vocxo de la noktgardistoj kaj patroloj.

Kaj denove bruis la horlogxa radaro en la turo de la katedralo de Nia Kara Virino; -- noktmezo!

De siaj kusenoj levigxis *Antonio Valani* kaj jxetis frenezajn rigardojn el siaj febre ardantaj okuloj cxirkaux si.

"Kie sxi estas? *Leone, Leone*. -- Vinon, lumojn kaj amon. *Leone*, kie vi estas, kie vi sxin havas? Kie vi sxin kasxas? Mia sxi estas -- ho perfidulo -- perfida *Leone* -- mia, mia estas la knabino! Hahaha, mi ne estas mortinta, kiel vi opinias, *Leone*; -- mi vivas kaj tenas, kio estas mia proprajxo --"

La frunto de *Myga van Bergen* tuxsis la plankon de la kajuto; la leuxtenanto *Leone della Rota* repremis mole la frenezulon en la kusxejon kaj provis cxiumaniere lin trankviligi; sed cxiuj fortoj kaj pasioj de la mortanto sxajnis ankoraux unu fojon ekflami en cxiu ardo, antaux ol li estingigxis por eterne.

Ree kaj ree la furiozulo provis sin liberigi el la brakoj de *Leono*.

"Cxiuj manoj sur la ferdekon! al la remiloj, al la remiloj! Vivu la regxo! -- Jen ili montras la flagon, -- la almozuloflagon, pafu, pafu gxin! *Evviva Genova* -- jen la admiralo aeren estas krevigata -- pafu, pafu -- infero, infero, *Leone*, gardu la sxipon! gardu la sxipon, *Leone*! -- Estas finite -- ve, la geuxza flago -- al la pafilego -- perdita, perdita! Gardu la sxipon, gardu la sxipon, *Leone*!"

La malsanulo refalis; la leuxtenanto pretigis al li la kusenon; poste li iris al la genuanta junulino.

"Kial vi maltrankviligxas, *signorina*? Rektigu do vin; -- kial vi tordas vin sur la planko? Dolcxa kolombineto, ne cxagrenigxu; regxino vi farigxu, nelimigita estrino sur tiu cxi bona sxipo. Tio estas la milito -- la unu devas malsuprenigi la flagon, kaj alte la alia igas gxin flirti de la plej alta velstango. La bedauxrinda Antonio! Li gxin antauxdiris -- al li farigxas la tombo, al mi la bela rabajxo; -- mi vin amas, mi vin amas, stelo de Flandrujo, blanka rozo de Antverpeno. Mi vin amas kaj vin tenas -- ne obstinu -- ne rigardu tiel sovagxe -- mia vi estas, kaj neni rabos vin de mi!"

"*Jan, Jan!* Helpu! savu!" kriis la knabino, ne sciante, kion sxi vokis.

"Lasu la geuxzon", murmuris *Leone*. "Cxu li ne vengxis, cxu ne la bedauxrinda Antonio estos mortinta post

unu horo? Kiom vin interesas la korpo de la geuzzo, lasu gxin nagxi en la ondoj -- levigxu, levigxu, mi diras, ne plu vi vundpremu vian blankan frunton sur la fundo. Kion vi volas? Mortinta estas la geuzzo, mortas *Antonio Valani*: nun cxirkauxbraku *Leone*'n, la vivan *Leone*'n kiel bela, fiera estrino."

"Kompatu, kompatu!" gxemis la knabino; sed la leuxtenanto ridis:

"Auxskultu, la unua horo! Je la kvina ni levos la ankrojn; gxis tiam vi havos tempon por fini la ploradon; sed tiam cxesigu la plendojn kaj gxemojn! Gxis la kvina estos suficxe da tempo por morti, bedausrinda Antonio, bedausrinda amiko; -- ne levigxu, viaj vundoj sangas denove -- kusxigxu -- kion vi ankaux deziras pri la knabino?"

"*Leone, Leone*, gardu la sxipon! La Nigra Galero -- gardu la sxipon!" kriegis la mortanto febre songxante.

"Ha, la Nigra Galero!" murmuretis *Leone della Rota*, "nur je la kvina komencigxos la cxaso; -- kvietigxu, kvietigxu, Antonio -- cxio estas lauxorda sur la sxipo -- ne zorgu, dormu -- ekdormu!"

Denove la kapitano refalis kaj fermis la okulojn. Post la lasta sovagxa emocio sekvis videble la lasta elcxerpigo. Finis la vivon *Antonio Valani*, estro de *l'Andrea Doria*.

La leuxtenanto gxin bone rimarkis; li gxemis kaj skuis la kapon:

"Bedausrinda Antonio! Bedausrinda amiko! Tiel baldaux vi devis mallevi la velojn? Sed pro kio plendi, kaj tamen -- mi dezirus, ke jam la mateno krepusku, mi dezirus, ke tiu cxi nokto jam estu pasinta! Nur sur la vasta maro -- se -- se la kadavro estos jxetita super la bordon, mi plibonfartos. Mi vere dezirus, ke la mateno venu!"

Li pasxis kaj repasxis en la mallargxa kajuto, pli ol unu fojon li tusxetis la malfelicxan *Myga*, kaj cxiufoje la bedausrindulino ekstremis kaj sin pli dense premis al la muro.

"Morti, morti!" flustris *Myga van Bergen* -- "ho, ke venu do la morto, por savi min -- ke kaptu min la morto, kiel gxi kaptis la amaton!" La lampo minacis estingigxi, *Leone della Rota* denove postulis lumon, vinon. Li bezonis ilin ambaux en tiu nokto; lia animo prezentis sovagxan kaj brutan aspekton.

VI.

La Nigra Galero.

Sur la fortikajxeto *Liefkenhoek* fiere flirtas la flago kun la leono de *Leon* kaj la turoj de Kastilujo. La sama flago flirtas sur la fortikajxeto *Lillo* kaj cxiuj aliaj fortikajxoj plenegaj da pafilegoj gxis la grandegaj muroj de la citadelo de Antverpeno.

Akraĵ okuloj gardas sur cxiuj tiuj muroj kaj remparoj, kaj voko kaj revoko nek tage, nek nokte silentas.

Sed proksima kaj vigla estas ankaux la malamiko. Cxiumomente li povas aperi. Kiu konas la horon, je kiu li venos?

Cxirkaux la bordoj de *Zeeland* frapadas la ondoj de la Nordmaro. Logxas sur *Tholen*, sur *Schouwen*, sur norda kaj suda *Beveland*, sur *Walcheren* la sovagxa fera raso, kiu, unua, jxuris plivolonte farigxi turka ol papa, kiu la argxentan duonlunon portas sur la cxapelo kaj la neestingeban gxismortan malamon kontraux la hispanoj en la koro. Kiajn infanojn naskas la patrinoj sur tiuj sablomontetoj cxirkauxlavataj per la maro! Defendu nur, turoj de Kastilujo, bone nur gardu antaux la bastiono de Flandrujo, Leono de *Leon*; -- "plivolonte pereigita ol perdita estu la tero" -- tio estis zeelandaj sxipanoj, kiuj de la venkitaj hispanoj apud *Veere*, apud *Leyden* sxiris la korojn el la brustoj, mordis kaj jxetis ilin antaux la hundojn:

"Mangxu, sed ili estas maldolcxaj."

Sur la fortikajxeto *Liefkenhoek*, sur la fortikajxeto *Lillo*, sur la reduto *Cruys*, sur la fortikajxetoj *Perle* kaj *Sankto Filipino*, sur la fortikajxetoj *Maria*, *Ferdinand* kaj *Isabella*, sonis seninterrompe la voko:

"Bone gardu! Bone gardu!"

La pafilegoj sur la bordo de *Brabant*, la pafilegoj sur la flandraj bordoj estas pretaj kracxi mortigon kaj pereigon sur la kuragxegan sxipon, kiu spite al ili sercxas la vojon kontrauxflue al Antverpeno.

"Bone gardu! Bone gardu!"

Sed la nokto estas malhela, nek lunlumo nek stelbrileto heligas gxin. Estas malfacile bone gardi en tiu nokto.

Kiom estas mallauxte kaj varme! Nur la mugxado de la grandega rivero konstante sonoras en la avertan vokon de la militistoj sur la remparoj:

"Bone gardu! Bone gardu!"

Kio krozas de la suda *Beveland* la *Westerskeldon*, kie maro kaj rivero sin reciproke renkontas kaj ne plu estas diferencigeblaj unu de la alia? Kio glitas super la ondoj en la malhela nokto? Cent terurigajn brakojn gxi movas, kiel sago flugas, egale al la fantoma sxipo, egale al la Fluganta Holandano. Grandega sxipa korpo tratranxas la ondojn, gxin sekvas aliaj malpli grandaj.

Kiom malhelpas la zeelandanojn la malhelo? Ili scias trovi la vojon sur la akvoj, sia patrujo. Unu malhela ombro sekvas la alian; en unu linio ili glitas -- neniuj sono al la bordo, ecx la remiloj senbrue subakvigxas en la ondojn. Flustrataj iras la ordonoj de busxo al busxo! Cxiu scias, kion li devas fari, cxiu per grava jxuro estas devigata trudi la tranxilon en la gorgxon de la najbaro, se li per bruo, per ne pripensita voko metos en dangxeron la sukceson de la entrepreno.

Cxiu senkondicxe plenumos la jxuron, kaj se patron, fraton, filon li devus mortigi.

Lumo maldekstre --

Fortikajxeto *Lillo*!

Lumo dekstre --

Fortikajxeto *Liefkenhoek*!

Klare kaj auxdeble la vokoj de la hispanaj gardistoj frapas cxiun oreton sur la -- Nigra Galero kaj sur la sxipoj gxin akompanantaj.

Cxiu tranxilo, cxiu transrampilo estas preta -- ardetas la kasxitaj mecxajxoj apud la pafilegoj; -- fortege batas la koroj de la kuragxegaj viroj.

"Bone gardu! Bone gardu!" resonas en la malproksimo; grandan dangxeron havas post si la kuragxaj maristoj. Vivu la geuxza felicxo!

Kio briletas dekstre?

La lumoj de la vilagxo kaj fortikajxeto *Callao*.

Kio trembrilas apud la bordo de *Brabant*?

La lumoj de la vilagxo *Ordam*.

Kia mallauxto nun estas en tiu loko, kie la ponto, la *Estakada* de Aleksandro *Farnese* iam levigxis, la miraklo de la centjaro. Kia genio lumis tie! Kiom da sango fluis tie.

En tiu loko verkis *Johann Baptista Plato* kaj *Barocci*; en tiu loko krevis la fajrosxipo de *Frederiko Giabinelli* kaj plenigis aeron, teron kaj maron per ruinoj kaj dissxiritaj homaj korpoj.

Ankoraux nun, post tiom da jaroj, kelka respublikema urbano de Antverpeno nokte eksaltas el la dormo kaj opinias, ke jxus li estas vekata per la krakado de la granda eksplodo, kiu povis savi la grandan urbon kaj ne savis.

Sensone forglitas la Nigra Galero kun la ombrosimila sekvantaro super la terura loko --

"Gardu! Bone gardu!" eksonas la vocxo de la redutoj de *San Pedro* kaj *Sankta Barbara*.

La lumoj de *Predigerhof*! la lumoj de la fortikajxeto *Maria*, la lumoj de la fortikajxeto *Ferdinand* -- sonorilo, surde kaj solene, eksonas en la mallumo -- -- la sonorilo de la turo de Nia Kara Virino de Antverpeno. --

La dua horo!

Je sia loko staras la estro de la Nigra Galero, la brilan glavon en la mano; sed alia kondukas en tiu nokto la sxipon kaj la sxipanaron.

Se nur la plej malmulta lumero falus sur la vizagxon de tiu kondukanto, vi ektimus pro tiu vizagxo.

Jan Norris, la fiancxo de *Myga*, kiu estas kaptita sur la *Andrea Doria*; *Jan Norris*, la akvogeuxzo, kiu lasis la fiancxinon en la manoj de la malamikegoj; *Jan Norris* kondukas en tiu nokto la Nigran Galeron!

La okulo de *Jan Norris* vidas en la nokto, gxi penetras la mallumon kiel la plej helan tagon.

Savo -- Vengxo!

Gardu vin, *Leone della Rota*, malfelicxon kovas la nokto. Gardu vin, *Leone della Rota*, ne estas la tempo, por sin surdigi per virinamo kaj sicila vino! Gardu vian sxipon, *Leone della Rota*, gardu vin -- gardu vin kontraux la -- Nigra Galero! -- -- --

Sur la *Andrea Doria* cxio estis ordonita kaj farita. Ankoraux tri horojn, kaj la gxenova sxipo estos ekmarxinta, por sin kunigi kun la kvar antauxirintaj galeroj apud *Biervliet* por la cxaso al la Nigra Galero. La sxipanaro uzis la mallongan tempon, kiu ankoraux estis donita al gxi, por dormi, ecx la gardistoj dormis sur la ferdeko, kaj la mecxajxo de la soldato apud la transirejo estis estingixinta kiel cxiuj aliaj mecxajxoj sur la sxipo. Cxu la sxipo ne sufcixe estis gardita sub la muroj de la urbo kaj la remparoj de la citadelo?

De la cxefa masto la sxiplanterno jxetas malkvietan flagrantan lumon sur la ferdekon. El la fenestroj de la kajuto falas malforta lumeto sur la malhelajn ondojn de la Skeldo, kiuj preterrapidas.

En la kajuto sin levas alten de la kusxejo de *Antonio Valani*, la leuxtenanto *Leone della Rota*.

"Estas finite!" diris li. "Li estas mortinta, cxu vi auxdas, *bella fiamminga*, li estas mortinta kaj -- estro de tiu cxi sxipo estas *Leone della Rota*! Cxu vi auxdas, belulino; mi ekposedas la heredajxon, -- ecx vi estas la mia;

per la lasta spirado de la amiko vi farigxis la mia."

Denove plenigis la leuxtenanto de *Spinola* la pokalon je vino.

"Kial vi vin fortunax kaj ekstremas, bela *Myga*? Li estas mortinta, lia koro finbatis. Sed la mia ankoraux sovagxe kaj forte batas. Certe li estis mia amiko; sed per via amo mi vengxas ja lian morton."

Li levis la pokalon kaj eltrinkis.

"Al via memoro, bedauxrinda Antonio -- sur la vasta maro vi havos noblan maristan tombon. Ne sur la lando ili devas vin ensxoveli, sub la gajaj ondoj vi dormos, kiel decas al gxenova ido. En la brakoj de la maraj virinetoj vi dormos --"

"Kompatu, sankta Dio, sendu la morton, savu min, savu min!" ploris la malespera knabino; sed la ebria *Leone* ridis sovagxe kaj fisone.

"Ne rigardu min tiamaniere, regxino -- hodiaux al mi la sorto, morgaux al alia -- tio estas la milito, tio estas la vivo. Cxu vi opinias, ke mi gxemu kaj murmuru pregxojn kiel pastracxo apud la kadavro de la amiko? Ha, se ni estus apud la bordo de la ligura maro, per rozoj kaj mirtoj ni ornamus la harojn por festi la belan nokton! En la nomo de la vengxo, en la nomo de la venko, venu en miajn brakojn, sovagxa geuxzino, venu kaj estu la mia, bela herezulino."

Kun fisona krio *Myga van Bergen* sin krocxis al la fostoj de la kusxejo, en kiu kusxis etendite la pala sangmakulita korpo de *Antonio Valani*. Cxe la mortinto sxi sercxis sxirmon! Sed sovagxe ridante *Leone della Rota* tiregis la malfelicxulinon alten kaj en siajn brakojn. Per ardantaj kisoj li kovris sxian busxon kaj sxiajn nudajn sxultrojn -- kiam surda falo eksonis super lia kapo, ke la lampo sub la plafono per tio ekstremis. Krio -- lukto -- dua falo -- piedbato kaj pasxado de multaj piedoj -- sovagxa kriado -- kaj akra krako de karabeno -- terurplena, malfelicxplena voko:

"La geuxzoj! la geuxzoj! la geuxzoj sur la sxipo! Perfido! perfido! *All' arme! all' arme!*"

"Kio estas tio? *diavolo!*" ekkriis la leuxtenanto, lasante la knabinon kaj ekkaptante la glavon. -- -- Desur la sangoplenta kusxejo ankoraux unu fojon sin levis la korpo de *Antonio Valani*, ankoraux unu fojon sin malfermis la okuloj vaste kaj rigide kaj fiksxis la leuxtenanton:

"Defendu la sxipon -- perfidulo! Malnoblulo --" subite nigra sango ekfluegis el la busxo, reen falis *Antonio Valani* -- la morto nun efektive tenis sian kaptajxon.

Sur la ferdeko post la faligo de la unua gardisto la tumulto farigxis pli kaj pli gxenerala kaj lauxta; la konfuzita, surprizita sxipanaro elrapidis, la armilojn hazarde prenitajn en la manoj --

"Al la armiloj! Perfido! La geuxzoj!"

Malbenoj -- gxemado -- pardonpetoj.

Genuen denove sin jxetis *Myga van Bergen*, dum la leuxtenanto, kun la glavo en la mano, supren rapidis. Sur la ferdeko lia piedo jam faletis pro kadavroj kaj vunditoj planken kusxantaj. Sovagxa estis la batalo, kaj la triumfa kriado de la nederlandanoj kaj la terura geuxza voko: "Prefere turkoj ol fipapanoj!" jam komencis sufoki la armkriojn de la gxenovanoj, terure vekitaj el la dormo.

Kaj ecx nun ankoraux katosimile ili suprenrampis la pariojn de la *Andrea Doria*. Ankaux la plej proksimaj komercsxipoj kaj malgrandaj militsxipoj sxajnis esti atakitaj, cxar ankaux sur ili eksonis batalkrio, estis

pafata, eklumis torcxoj.

Malespere *Leone della Rota* sin jxetis kontraux la plej proksimaj malamikoj, per vortoj kaj agado kuragxigante la siajn al rezisto. En la garda domo apud la kajo vekigxis tamburo kaj rulis la hispanan veksignalon.

"La geuxzoj, la geuxzoj! La geuxzoj antaux Antverpeno! Perfido, perfido, la geuxzoj en la urbo!"

Torcxoj supren kaj malsupren eraris apud la riverbordo, lumoj aperis en la domoj malantaux la urbmuroj.

"Prefere turkoj ol fipapanoj! Venko, venko! La Nigra Galero! la Nigra Galero! venko! venko!" ekkriis la geuxzoj sur la gxenova galeono, cxiujn faligante antaux si. Pardonon oni ne donis; kiu ne estis planken pikata kaj batata, estis jxetata de la sxipo en la akvon. La vorto: la Nigra Galero! plenigis la korojn de la italoj per sovagxa teruro kaj pli ol cxio alia ilin malkuragxigis. Parto senespere forkuris, pli granda parto per la unua atako estis faligata; apud la cxefa masto, lumigata per la sxiplanterno ankoraux batalis malespera aro. Tie cxi kontrauxstaris la leuxtenanto *Leone della Rota* kun la plej kuragxaj el siaj soldatoj, kaj fine tie cxi la tuta batalo sin kunigis. Jam la planko estis glitiga per sango kaj kovrita de kadavroj; multaj sovagxaj geuxzoj falis per la glavo de la itala leuxtenanto.

"Kuragxigxu, kuragxigxu, bravaj kunuloj -- aligxu al mi! Venos helpantoj de la lando! Kuragxigxu, kuragxigxu!" kriis *Leone*, zeelandanon faligante; sed anstataux tiu ekstaris nova batalanto, pasxante super la mortigitaj.

"Antauxen, antauxen, vi margeuxzoj! Faligu la italajn tiranojn -- malsupren la fiflagon; malsupren de la masto! Cxu vi konas min, italacxa fripono, -- malkuragxa knabinrabisto?"

"*Diavolo!*" ekkriis la leuxtenanto, rigida pro teruro kaj mirego; sed tuj li trankviligxis. "Cxu vi ne dronis, petegisto? Ha, des pli bone -- mangxu malvarman feron do -- jen!"

"Jen, jen! *Myga!* savo! *Myga!* vengxo! jen, fihundo, iru al la infero kaj salutu vian kunulacxon de *Jan Norris*, la margeuxzo!"

Planken en sian sangon falis *Leone della Rota*, la gxenovano, kaj *Jan Norris* metis la piedon sur la bruston de la falinto kaj kriis en lian vizagxon:

"Savita estas *Myga!* Almilitita estas la Sxipo! Rakontu gxin en la infero!"

Samtempe li pusxis la sxiptrancxilon en la kolon de l'malamikego.

Mortigitaj dume estis ankaux la aliaj gxenovanoj, kiuj ne estis sin savintaj per forkuro; la batalo sur la *Andrea Doria* estis finita, kaj jam la geuxzoj malligis la katenojn, kiuj ligis la sxipon al la kajo.

En la kajuto kusxis *Myga van Bergen* svene en la brakoj de *Jan*, kiu suprenportis la fiancxinon el la terura loko, el la kunesto de la mortinta kapitano *Antonio Valani*, al la fresxa aero.

La batalo dauxris ankoraux sur kelkaj sxipoj same atakitaj per la nederlandanoj, sed jam kelkaj el ili, direktataj per geuxzaj manoj, elglitis en la riveregon, kaj sovagxharmonie sonis la kanto de la venkintoj tra la nokto:

Vilhelmo Nassauxano, Germana mia sort', Fidela je l'patrujo Mi restos gxis la mort'.

De la malantauxa parto de la *Andrea Doria* nun la trumpetisto de la Nigra Galero trumpetis la saman

melodion transen al la urbo, kaj en sovagxa hxoro la venkintaj soldatoj kantis:

Kiam de la hispanoj Ofendon pensas mi, La nobla koro sangas, Ho Nederlando vi!

Ecxi la mortvunditaj geuxzoj sin levis de la planko je la solenaj, harmoniaj sonoj -- kaj tiuj, kiuj ne plu povis kanti, tamen movis la lipojn laux la vortoj de la kanto. Ankaux *Myga van Bergen* per tio revekigxis el la sveno, kaj ridante kaj plorante en la brakoj de *Jan* sxi kunkantis la himnon de libereco.

"Jen, mi do plenumas la promeson; kun kanontondro kaj sonorilkanto kaj trumpetsono mi edzinigas vin! Savita, savita!" gxojegis *Jan Norris*.

De la citadelo eksonis unu alarmpafo post la alia. Tamburo post tamburo sur la muroj kaj la remparoj de la urbo akompanis la timan vokon de la unuaj apud la kaja gruo. Kaj pli kaj pli lauxta farigxis la movado de la granda flandra urbo malantaux la muroj kaj remparoj, kaj kelka premita, kolera koro pli forte batis je la fieraj malpermesitaj melodioj, kiuj obstinege ondumis kontraux la hispanaj tamburoj, kaj des pli fortigxis, ju pli tiuj kontrauxbataladis. La alarmsonorilegoj akompane eksonis de cxiuj turoj. Kaj nun de la urbo kaj de la citadelo oni auxdis kontraux la kajo brukrakadon kaj tintadon; areto post areto marsxis sur la urburojn, areto post areto rapidis kontraux la riveron.

Sed pli kaj pli fiere eksonis tra cxiu tumulto:

"La sxild' al mi' ho Dio, Vi estas gxis la fin', Al vi nur mi konfidos, Ne plu forlasu min, Por ke mi restu pia, Vin servu cxiuhor', Forpelu la tiranojn Vundintajn min je l'kor'."

Miloj kaj miloj da koroj auxskultis malantaux la muroj, kiujn *Paciotti* konstruis cxirkaux la urbo Antverpeno, en dolcxa tremado tiujn sonojn: miloj kaj miloj da okuloj malsekigxis pro tio.

Sed nun neniun malrapidon plu! La Nigra Galero estis fininta la plej belan verkon, nun estis necese gardadi la venkkaptajxon. Defendita per la pafado de la Nigra Galero *Jan Norris*, la estro sur la *Andrea Doria*, atingis la mezon de la Skeldo kaj malrapide malsupren veturis lauxlonge de la urbo. Sep kaptitaj malpli grandaj sxipoj jam kun la geuxzaj sxipoj antauxveturis; la Nigra Galero finis la procesion.

Kia fulmado kaj krakado desur la remparoj de Antverpeno; kiel bone respondis la geuxzaj sxipoj kaj la *Andrea Doria*, kiu nun sub la almozulo-flago, per veloj gaje sxvelitaj de la matena vento, veturis la riveron lauxflue; kiel sxiregis *Don Federigo* la harojn pro tia neauxdita faro!

Pafado el cxiuj redutoj kaj fortikajxetoj lauxlonge de la riverego!

Hojho, hojho, geuxza felicxo, geuxza felicxo! Kiom ne interesas la margeuxzojn, cxu la hispanoj pafas bone aux malbone? La vunditajn sub la ferdekon, la mortintajn en la akvon -- hojho, hojho, jen denove oni pafas de la Nigra Galero, antaux la fortikajxeto *Filipo*! Bum -- bum, jen reduto *Cruys* sur la brabant borda.

Sed nun kondu tu bone, nederlandanoj, la lasta riglilo, sed ankaux la plej forta devas esti forigata.

Jen sube en la matena nebulo lokigxas fortikajxeto *Liefkenhoek*.

Jen sube en la matena nebulo lokigxas fortikajxeto *Lillo*.

Nun, vi geuxzoj, al la pafalegoj, kiu ajn ankoraux povas movi manojn kaj piedojn.

Geuxza felicxo! Geuxza felicxo! -- -- -- --

Cxio estis preta en *Liefkenhoek*; la estro havis sufcixe da tempo, por sin prepari; jam cxirkaux la dua la kapitano *Jeronimo* estis vekinta lin. "Nu, kio estas, *sennor*?" estis demandinta la kolonelo, kaj la maljunulo estis levinta la sxultrojn kaj dirinta: "Eble estas ribelado en *Callao*, eble tumulto en Antverpeno, cxuokaze mi petegas vin veni sur la remparojn, *sennor*." Kolerete la estro estis veninta al la sudorienta bastiono de la fortikajxeto kaj longtempe estis auxskultinta. Kvaronon da horo poste la tamburo denove estis vokinta la garnizonon sur la remparojn, kaj horon poste la kapitano estis dirinta:

"*Sennor* kolonelo, mi mortpafigus cxuijn dumnoktajn gardistojn." --

Kiom da tempo nun jam dauxris la pafilegtondro lauxflue de la Skeldo? Ne estis mirige, ke cxio estis bonege preta sur la fortikajxeto *Liefkenhoek*, por bone akcepti la Nigran Galeron!

Antaux sia kompanio la kapitano *Jeronimo* pasxis kun malhela mieno, kaj ju pli proksimigxis la pafado, des pli malhela gxi farigxis, laux lia kutimo. Li tiom da tempo estis ludinta la ludon, gxis tiu lin tedis -- ne, ne tedis -- gxis li estis tiel indiferenta pri gxi, kiel pri la -- spirado. La kapitano *Jeronimo* laux kutimo nur estis movetinta la sxultrojn, kiam la sendito rajdanta tra la lando alportis de la fortikajxeto *Perle* la unuan pli detalan informon pri la okazintajxoj apud Antverpeno. Kiom ajn koleregaj sin estis montrintaj la kunuloj; la maljuna soldato de *Alba*, *Requesens* kaj *Farnese* nur turnis la dorson al la sendito kaj pasxis al sia kompanio.

"Kaj tiun popolon ili opinias ankoraux povi venki?" li murmuretis. "Kiom da tempo jam estas enterigita en tiu tero la floro de Hispanujo, la kerno de gxia forto. Ve al vi, bedauxrinda patrujo!"

La kanonoj de la reduto *Cruys* interrompis lian memparoladon. Eknegxis en la matena nebulo, oni vidis ne tri pasxojn distance.

"Jes, jes," murmuretis la maljuna soldato, "pafu nur ne vidante! kaj jen -- denove estas tiu malbenegita melodio, la tombokanto de la potenco kaj estimo de Hispanujo -- paf, paf, sxparu do vian pulvon, vi per gxi ilin do ne eksigos -- jes, jes, pafu nur, pafu, la kanto nur des pli lauxte sonas! Ho diablo, oni gxin jam parkere lernis."

En la pafilegtondron kaj la sonon de la nederlandaj trumpetoj zumis la kapitano *Jeronimo*:

"De Oranujo princo Mi estas sen ofend'. Hispanan mi la regxon Estimis cxiutemp'."

Li ne jam finis, kiam kuglo falegis apud li en lian kompanion kaj teren faligis de gxi ses virojn, mortigitajn aux vunditajn. De la gxenova galeono estis forpafita tiu kuglo; *Jan Norris* sur la ferdeko komencis pafi preterveturante la fortikajxeton *Liefkenhoek*. La fortikajxeto tuj fortege respondis, sed nur malmulte malutilis la geuxzojn.

Sur la ferdeko de *Andrea Doria* staris apud la amato *Myga van Bergen*.

Sxiaj okuloj brilegis; la kugloj de la hispanoj sxin tute ne gxenis. Super la kapoj de la gefiancxoj flirtis venke la geuxza flago, la flago de *Spinola*, malsupren sxirita, kusxis sub la piedoj de ili ambaux.

"Ankoraux plenan sxargon, kunuloj! Pafu! pafu! -- pafu! por honori *Myga*'n, mian fiancxinon!" vokis *Jan Norris*, svingante la cxapelon. "Jen la meza velstango falas en la akvon! Ne domagxe! Hoj ho! *Myga*, dolcxa fiancxino -- libera veturo! libera veturo! Auxdu, kiel la Nigra Galero apud *Lillo* pafegas! Hojho! hojho! Prefere turko ol fipapano! Libera veturo! Libera maro! Ho dolcxa, dolcxa *Myga*, ho cxarma kara fiancxino, kiel mi amas vin!"

"Ho *Jan*, *Jan*, en tia fiera maniero neniam ankoraux fiancxino estis almitata! Kion vi faris por mi!"

"Ha, kio do gxi estas?" ridis *Jan Norris*. "Italan sxipleuxtenanton mi mortigis kaj la kadavron de itala kapitano mi jxetis en la maron. La Nigra Galero savis vin kaj min -- eterne vivu la Nigra Galero!"

"Vivu! Vivu la Nigra Galero!" gxojegis la sxipanaro sur *Andrea Doria*, kaj antauxe maldekstre tondrigis la dankosaluton la nigra sxipo, veturante sub la muroj de la fortikajxeto *Lillo*. --

"Lasu nur", diris la kapitano *Jeronimo* al la kunuloj, kiuj volis forporti lin de la remparo. "Mi mortu en la vasta aero, farigxos al mi pli facile. Adiaux kunuloj, adiaux al vi cxiuj -- kaj kondu tu bone. Mi vidas cxirkaux mi nur junajn, junecajn vizagxojn, kunuloj, mi deziras al vi pli da felicxo, ol atingis la pasinta armeo. Ni faris nian devon, -- fosu nur sur la kampo de *Jemmingen*, sur la *Mockerheide*, apud *Gemblours* kaj apud Antverpeno -- -- ne ni estas kulpaj, ke -- ni -- ankoraux -- estas -- en la antauxa situacio! -- Adiaux, kunu--loj -- la gxisnuna armeo -- pereas! Adiaux, kaj Hispanujo -- por cxiam, la kompatinda Hispanujo! ..."

La kapitano *Jeronimo* estis mortinta kaj senvorte cxirkauxis lin oficiroj kaj soldatoj de la garnizono de la fortikajxeto *Liefkenhoek*.

La pafilega tondro estis silentigxinta. Felicxe cxiuj nederlandaj sxipoj kun sia kaptajxo estis pasintaj la hispanajn fortikajxetojn. Sed de malproksime ankoraux cxiam sonis la kanto de dekkvincentesesdekok:

"Konfesos mi al Dio Kaj tuta lia pov', Ke mi hispanan regxon Estimi povis ne. Cxar Dion la sinjoron Kun mosxta cxiapov' Nur devis mi obei Pro sola la justec'."

La sonoj mallauxtigxis maren, kiam la fiera geuxza sxiparo kun sia kaptajxo, siaj sangantaj vundoj kaj sia gloro veturis lauxflue de la riverego en la plidensigxantan nebulon.

Piednotoj.

[1] Latina lingvo (Tiu dividos la kirasojn ecx de la kuragxuloj).

[2] Latina lingvo (citajxo el Eneiso).

[3] El la latina lingvo (Lia vivofino trovis lin maljuna kaj malricxa).

Notoj de tekstpreparanto.

Mi sxangxis cxi-subajn detalojn en la teksto:

Pagxo Originalteksto Korektajxo 12 la nederlando estro la nederlanda estro 31 apud mi du sxegoj apud mi du segxoj 42 knabinon sxur la sxipon knabinon sur la sxipon 43 bruletanta mecxajo bruletanta mecxajxo

End of the Project Gutenberg EBook of La Nigra Galero, by Wilhelm Raabe

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK LA NIGRA GALERO ***

***** This file should be named 24074.txt or 24074.zip ***** This and all associated files of various formats will be found in: <http://www.gutenberg.org/2/4/0/7/24074/>

Produced by Andrew Sly, Dave Morgan and the Online Distributed Proofreading Team at <http://www.pgdp.net>

Updated editions will replace the previous one--the old editions will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away--you may do practically ANYTHING with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

*** START: FULL LICENSE ***

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License (available with this file or online at <http://gutenberg.org/license>).

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying,

performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following

each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. **LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES** - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. **YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH F3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.**

1.F.3. **LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND** - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS' WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING

BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY

- You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need, is critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at <http://www.pgla.org>.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is posted at <http://pgla.org/fundraising>. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pgla.org. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at <http://pgla.org>

For additional contact information: Dr. Gregory B. Newby Chief Executive and Director gbnewby@pgla.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status

with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit <http://pglaf.org>

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: <http://pglaf.org/donate>

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

<http://www.gutenberg.org>

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.

La Nigra Galero, by Wilhelm Raabe

A free ebook from <http://manybooks.net/>